

ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Информатизация
2011г.

Първо заседание

Понеделник, 21 декември 1959 г.

(Открито в 15 ч.)

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Другарки и другари народни представители! В заседателната зала присъствуват повече от половината от всички народни представители. Откривам първото заседание на четвъртата извънредна сесия на Народното събрание, свикана с указ № 541 от 10 декември т. г., и предлагам от името на Бюрото на Народното събрание следния

Дневен ред:

1. Законопроект за Държавния народностопански план за 1960 година.
2. Законопроект за бюджета на Народна република България за 1960 година.
3. Законопроект за изменение на Закона за ускоряване развитието на народното стопанство, подобряване материалното и културното положение на народа и преустройството на държавното и стопанското ръководство.
4. Разглеждане предложението на председателя на Министерския съвет за частични промени в състава на Правителството.
5. Законопроект за утвърждаване на Указа за пътищата, издаден от Президиума на Народното събрание на 5 декември 1959 г.
6. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за пенсиите.
7. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за застраховане на имущества.
8. Разглеждане предложението на парламентарните групи на БКП и БЗНС за някои изменения в състава на постоянните комисии при Народното събрание.

Има ли други предложения за допълнения или изменения на дневния ред? — Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с прочетения дневен ред, предложен от Бюрото на Народното събрание, моля да гласуват. Против? Въздържали се? — Няма. Приема се.

Другари, предвид на това, че със законопроекта за Държавния народностопански план за 1960 г., както и с този за бюджета на Народна република България за 1960 г. се разглеждат въпроси, които са тясно свързани и заедно обусловени помежду си, предлагам както по единия, така и по другия законопроект разискванията да стават едновременно и само гласуването да стане поотделно.

Има ли други предложения? — Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с това, моля да гласуват. Приема се.

Пристъпваме към дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за Държавния народностопански план за 1960 година и на законопроекта за бюджета на Народна република България за 1960 година.

Предлагам от името на Бюрото двата законопроекта да не се четат, тъй като в своите доклади както председателят на Плановата комисия, така и министърът на финансите ще дадат подробни изложения.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с предложението на Бюрото, моля да гласуват. Приема се.

(Съгласно чл. 38 от Правилника за вътрешния ред на Трето Народно събрание прилагат се мотивите и текстът на законопроектите:

МОТИВИ

към законопроекта за Държавния народностопански план за 1960 година

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България Държавният народностопански план за 1960 г., обсъден и одобрен от Министерския съвет, се внася в Народното събрание, за да бъде разгледан и утвърден.

Проектопланът за 1960 година е съобразен с директивите на VII конгрес на БКП за развитието на страната през третата петилетка, с решенията на Партията и Правителството за

изпълнение на петилетката в съкратени срокове и ускоряване темповете за развитие на народното стопанство, а така също и с постигнатите големи успехи в развитието на производителните сили на страната през 1959 година.

През настоящата година са постигнати непознати досега темпове в развитието на всички отрасли на народното стопанство. Прирастът на промишлената продукция за 1959 година достигна 25% при среден годишен прираст за втората петилетка 11,2% и предвиден по директивите за третата петилетка 10,1%. В абсолютна сума полученият прираст на промишлената продукция е близо два пъти по-голям от максимално достигнатия годишен прираст досега и два пъти по-голям от целогодишното промишлено производство през 1939 година. Очертава се общата продукция в селското стопанство за 1959 година да се увеличи по съпоставими цени с 21% и по текущи цени — с 26%, при средногодишен прираст за втората петилетка 4,9% и предвиден по директивите за третата петилетка 6,2%. Или, въпреки неблагоприятните климатични условия за отглеждането на някои селскостопански култури през 1959 година, прирастът на общата продукция в селското стопанство превишава няколко пъти достигнатия средногодишен прираст през предшестващите години. Големи успехи са постигнати в транспорта, строителството, търговията и в изпълнението на показателите по труда и себестойността във всички отрасли на народното стопанство. Тези успехи потвърждават правилността на решението на Партията и Правителството за предсрочно изпълнение на петилетката и ускоряване темповете за развитие на страната и представляват здрава икономическа основа за развитие на народното стопанство през 1960 и следващите години.

По отделни раздели проектопланът за 1960 година се характеризира със следните данни:

По промишлеността

Предвижда се обемът на общата промишлена продукция за 1960 година по съпоставими цени да се увеличи с 15,3% в сравнение с 1959 година.

В проектоплана е предвидено максимално развитие на отраслите, които използват местни суровини и материали, и е отделено особено внимание на основните отрасли на тежката промишленост, като черната и цветната металургия, химическата промишленост, производството на строителни материали. Висок темп се предвижда и за развитието на машиностроението и металообработването. Това води до подобряване отрасловата структура на промишлеността, като се увеличава отно-

сителното тегло на отраслите на тежката промишленост в общия обем на промишлената продукция. В сравнение с 1959 година производството на средства за производство се увеличава с 18,3%, а на предмети за потребление — с 12,9%. В резултат на това относителното тегло на група „А“ в общия обем на промишлената продукция се увеличава от 47,7% през 1959 година на 48,9% през 1960 година.

Програмите в основните отрасли на промишлеността нарастват през 1960 година, както следва:

№ по ред	Показатели	в млн. лева			
		1958 годи- на — отчет	1959 годи- на — очак- вано изпъл- нение	1960 годи- на — про- ектоплан	1960 год. в % към 1959 г. оценка, изпъл.
1.	Производство на електро- енергия и топлоенергия	837,4	1073,1	1264,2	117,8
2.	Топливна промишленост	1066,9	1243,8	1368,3	110,0
3.	Добиване на руди за черни метали и черна металургия	355,4	469,9	542,2	115,4
4.	Добиване на руди за цвет- ни метали и цветна мета- лургия	1625,2	2101,7	2580,9	122,8
5.	Машиностроене и метало- обработване	3915,1	5870,3	7125,9	121,4
6.	Химическа промишленост	1123,9	1480,8	1977,7	133,6
7.	Производство на строителни материали	881,4	1181,0	1598,4	135,3
8.	Дърводобив и дървообра- ботване	1772,5	2195,6	2422,8	110,3
9.	Целулозно-книжна проми- шленост	387,0	455,0	484,0	106,4
10.	Стъкларска и порцелано-фа- яйска промишленост	259,5	355,2	478,4	134,7
11.	Каучукова промишленост	435,9	574,5	731,0	127,2
12.	Текстилна промишленост	4070,9	5115,4	5575,4	109,0
13.	Шивашка промишленост	1176,9	1423,4	1459,0	102,5
14.	Кожаро-кожухарска и обув- на промишленост	641,3	803,1	870,3	108,4
15.	Хранително-вкусова про- мишленост	9444,3	10745,1	12353,3	115,0
16.	Полиграфическа промишле- ност	303,6	356,1	370,5	104,0
17.	Други отрасли на проми- шлеността	60,7	113,4	136,0	119,8

В проектоплана се предвижда да се усвои и внедри производството на редица нови машини, съоръжения, суровини, материали и стоки за народно потребление. Само в машиностроителните предприятия например ще се произведат много нови машини и съоръжения, между които електролокомотиви „Лилипут“, мощни електромотори и помпи, необходими за напoителните системи по р. Дунав, нови модели стругове и фрез-машини, лозарски трактори, балкански сенокосачки, компресори 40 м³ и други машини.

Програмата на промишлеността и най-вече на химическата промишленост, черната металургия, цветната металургия, производството на строителни материали, електропроизводството и др. е разработена при максимално използване на наличните мощности и на новите мощности, които ще бъдат въведени в действие през 1960 година. Това налага да се вземат особени мерки за срочно въвеждане в действие на новите производствени мощности в тези отрасли през 1960 година.

По селското стопанство

В законопроекта е набелязано общият обем на селскостопанската продукция по съпоставими цени да нарастне през 1960 година с 32% в сравнение с 1959 година. С това производство се превишава значително предвиденото в разчетите към директивите равнище за 1962 година.

Предвижда се през 1960 година производството на пшеница да достигне 2706 хил. т, царевица — 2160 хил. т, слънчогледово семе — 360 хил. т, неомаганен памук — 92 хил. т, ориенталски тютюн — 90 хил. т, месо и птици в живо тегло — 547 хил. т, мляко — 1196 млн. л, яйца — 1390 млн. броя.

Средните добиви от декар за някои по-важни селскостопански култури и средната продуктивност от селскостопанските животни се набелязва да достигнат следните размери: пшеница — 205 кг, царевица — 240 кг, ечемик 230 кг, слънчоглед — 144 кг, ориенталски тютюн — 90 кг, млеконадой от крава — 1700 л, настриг на вълна от овца — 2,4 кг, носливост на яйца от кокошка — 103 броя.

За осигуряване на набелязаното увеличение на общото производство и средните добиви в проектоплана се предвижда да бъдат проведени редица важни агротехнически мероприятия.

Набелязва се общият размер на обработваемата земя да се увеличи с 500 хил. дк, а на посевните площи — с 1770 хил. дк. Трайните насаждения ще нарастнат с около 319 хил. дк.

Набелязва се чувствително разширение на механизацията на селскостопанските работи, на торенето, на поливните площи и провеждане на други важни мероприятия, свързани с

ръста на селскостопанското производство, както в растениевъдството, така и в животновъдството.

През 1960 г. на селското стопанство ще бъдат доставени нови 8044 трактора, приведени към 15 к. с., 1266 комбайна, 5600 тракторни плуга, 4000 тракторни култиватора, 1950 тракторни редосеялки и много други прикачни и навесни машини.

По транспорта и съобщенията

В законопроекта се предвижда в сравнение с 1959 г. превозната работа на транспорта в тонкилометри да се увеличи през 1960 година за жп. транспорт — с 9,9%, за автомобилния транспорт за общо ползуване — с 53,9%, а приходите във водния транспорт — с 20%.

По капиталните вложения

Общият обем на лимитните капитални вложения за 1960 година възлиза на около 7614 млн. лв. Предвиждат се освен това 885 млн. лева кредити за капитални вложения в ТКЗС, 450 млн. лв. кредити за индивидуално и кооперативно жилищно строителство и 1032 млн. лв. за извънлимитни капитални вложения.

Около 4340 млн. лв. или 57% от общия обем на лимитните капитални вложения се заделят за развитие на промишлеността. Най-голям дял от капиталните вложения в промишлеността се пада на електроизграждането — 15,4%, каменовъглената промишленост — 15,1%, хранително-вкусовата промишленост — 11,3%, машиностроенето и металообработването — 9,6% и т. н.

За по-нататъшно развитие на селското и горското стопанство се заделят около 1200 млн. лв. или 15,8% от общия обем на лимитните капитални вложения. Общият обем на капиталните вложения в селското стопанство заедно с кредита от държавата и средствата от неделимите фондове на ТКЗС ще възлезе на около 3582 млн. лв. Тези средства се насочват главно за мелiorативно строителство и механизация на селскостопанските работи.

Капиталните вложения за транспорт и съобщения възлизат на около 796 млн. лв. или 10,5% от общия обем на лимитните капитални вложения. Средствата за транспорта и съобщенията са предназначени главно за електрификация и техническа реконструкция на железниците, за увеличаване подвижния състав в целия транспорт, за модернизация на съобщенията и подобряване на пътищата.

За културно-битово строителство се заделят около 902 млн. лева или 11,8% от лимитните капитални вложения. С държавни средства и по линията на кредитираното от държавата жи-

лищно строителство ще бъдат построени 1 314 000 м² нова жилищна площ. През 1960 година ще бъдат построени нови общообразователни училища с 43 900 места и техникуми — с 1950 места.

По търговията

Предвижда се стокооборотът на дребно по съпоставими цени през 1960 година да се увеличи с 14,2% в сравнение с 1959 година и да достигне 24 700 млн. лв.

В сравнение с 1959 година продажбите на по-важните хранителни и нехранителни стоки се увеличават, както следва: за памучните тъкани — с 10,2%, вълнените тъкани — с 12,5%, шивашките изделия — с 20%, обувките — със 7,6%, мебелите — с 20,5%, захарта — с 12,5%, месото — с 20,5%, месните произведения — с 10,5%, растителните хранителни масла — с 10,4% и т. н.

Предвижда се външният стокообмен на страната да се увеличи с 16,5%, в това число вносът — с 14,3% и износът — с 19%.

По образованието, здравеопазването и комуналното стопанство

В законопроекта се предвижда общият брой на учащите се в страната във всички видове и степени учебни заведения да достигне 1 454 390 души срещу 1 368 997 през 1959 година. В сравнение с 1959 година през 1960 година броят на новопостъпващите във висшите и полувисшите учебни заведения ще се увеличи с 2680 души, от които 2140 души в редовно обучение.

За подобряване на здравното обслужване на населението се набелязва да бъдат открити 2500 нови болнични легла. Местата в постоянните детски ясли се предлага да бъдат увеличени с 3150 броя, а местата в домовете за социални грижи — с 908 броя.

През годината ще бъдат водоснабдени 115 селища, ще се построят 45 бани, 13 хотела, ще се разшири канализационната мрежа с 42,1 км.

По труда и себестойността

В проектоплана се предвижда значително повишаване на производителността на труда във всички отрасли на народното стопанство при сравнително по-малък ръст на средната работна заплата. В резултат на това разходът на фонд работна заплата за 1000 лв. продукция в промишлеността намалява от 159,1 лв. за 1959 година на 154,3 лв., за 1000 лв. строително-

монтажни работи — от 272 лв. на 256,5 лв., за 1000 преведени тонкилометри в жп. транспорт — от 37,2 лв. на 36,2 лв., и за 1000 лв. стокооборот — от 22,9 лв. на 21,7 лв.

Предвижда се също така най-ефективно и пестеливо оползотворяване на материалните ресурси. Значително се намаляват разходните норми за суровини, материал, горива и електроенергия. Общо материалните разходи в промишлеността се снижават с 3,2%. В резултат на по-рационалното използване на материалите и трудовите ресурси и на намаляване на другите разходи в издръжката на производството и обръщението с проектоплана се предвижда съответно снижение на себестойността във всички отрасли на народното стопанство. Набелязва се търговската себестойност на 100 лв. стокова продукция в промишлеността да се намали от 90,92 лв. през 1959 година на 89,69 лв. за 1960 година, сметната стойност на строително-монтажните работи да се снижи с 5,7%, разходите на 100 лв. стокооборот на дребно в търговията да се намалят от 8,95 лв. на 8,37 лв.

При набелязаното с проектоплана развитие на материалното производство се очертава произведеният национален доход през 1960 година да се увеличи с 21,5% спрямо 1959 година. Това позволява реалните доходи на един работник или служащ да нарастнат с 9% и на един трудещ се селянин — с 26%.

Другарки и другари народни представители, моля да одобрите предложения законопроект за Държавния народностопански план за 1960 година и да го гласувате.

Председател на Държавната планова комисия:

Р. Христов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за Държавния народностопански план за 1960 година

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

1. Въз основа на чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България Народното събрание утвърждава Държавния план за развитие на народното стопанство на Народна република България за 1960 година по следните основни показатели:

1. По промишлеността

2. Общият обем на промишлената продукция (по фабрично-заводски цени към 1 април 1956 година) да нарастне с 15,3% в сравнение с 1959 година.

3. Производството на някои по-важни промишлени изделия в натурално изражение да достигне:

Електрическа енергия	4532	млн. квч
Каменни въглища	17390	хил. тона
Чугун за производство на стомана	195	" "
Стомана	310	" "
Валцувани черни метали	242	" "
Олово	44	" "
Цинк	18	" "
Електролитна мед	13,4	" "
Тракторни плугове	5680	броя
Електромотори	192,5	хил. броя
Мотоциклети	7500	броя
Велосипеди	85000	" "
Азотни торове	253,3	хил. тона
Фосфорни торове	275	" "
Цимент	1770	" "
Памучни тъкани	212000	хил. метра
Вълнени тъкани	18400	" "
Обувки (без каучукови)	7560	хил. чифта
Месо	166,2	хил. тона
Зеленчукови консерви	173,1	" "
Плодови консерви	120,1	" "
Захар	267,6	" "
Манипулиран ферментиран тютюн	70,4	" "

II. По селското и горското стопанство

4. Общата продукция от селското стопанство (по сравними цени 1955 година) да се увеличи с 32% в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 година.

5. Обемът на селскостопанските работи, които ще се извършат с механически двигатели, общо за страната да достигне не по-малко от 222,5 млн. дк мека оран.

6. Да се засадят около 390,7 хил. дк нови трайни насаждения върху самостоятелна площ.

7. Да се залесят не по-малко от 900 хил. дк земи в горския фонд.

III. По транспорта и съобщенията

8. В сравнение с 1959 година обемът на превозната работа в транспорта в тонкилометри да се увеличи за жп. транспорт — с 9,9%, за автомобилния транспорт за общо ползуване — с 53,9%, а приходите от водния транспорт — с 20%.

IV. По капиталното строителство

9. Общият обем на лимитните капитални вложения за републиката през 1960 година се определя на 7614,4 млн. лева.

10. За осигуряване по-нататъшното увеличаване на производството на основните и важни за народното стопанство суровини, материали и горива, на електрическа енергия и предмети за народно потребление само за промишлеността се определят 4340,3 млн. лева капитални вложения, в това число: за електроизграждането 670,4 млн. лева, за каменовъглената промишленост 655,2 млн. лева, за рудодобива, черната и цветната металургия 577,2 млн. лева, за хранително-вкусовата промишленост 490,8 млн. лева, за минно-геоложки проучвания 347 млн. лева.

11. За осигуряване бързо развитие на селското стопанство чрез увеличаване на добивите от растениевъдството, броя и продуктивността на селскостопанските животни, както и за развитието на горското стопанство определят се 1199,9 млн. лева от общия обем на капиталните вложения.

Освен това за строителството, увеличаване на стадото и развитието на трайните насаждения на трудово-кооперативните земеделски стопанства се осигуряват 885 млн. лева държавни кредити.

12. За развитието на транспорта и съобщенията се определят 796,2 млн. лева капитални вложения.

13. За културно-битово строителство се определят 902,4 млн. лева капитални вложения.

За насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство Българската инвестиционна банка да раздаде заеми в размер на 450 млн. лева.

14. През 1960 година да се въведат в действие следните по-важни мощности и обекти: електропроизводствени мощности в размер на 189 хил. квт, мощности за добив на каменни въглища — 5100 хил. тона годишно, на оловно-цинкови руди — 535 хил. тона годишно, на медни руди — 375 хил. тона годишно, мощности за производство на стомана — 60 хил. тона годишно, прокат — 94 хил. тона годишно, електролитна мед — 7 хил. тона годишно, сярна киселина — 80 хил. тона годишно, калцинирана сода — 85 хил. тона годишно, цимент — 520 хил. тона годишно, тухли — 125 600 хил. броя годишно, керемиди — 61 000 хил. броя годишно, вретена за памучни прежди — 31 600 броя, и за вълнени прежди — 10 000 броя, тютюневи складове за 7,5 хил. тона тютюн, хладилни площи в размер на около 6210 м², винарски изби за 47,6 млн. литра вино и мощности за производство на 50 хил. тона годишно, плодови и зеленчукови консерви, жилищна площ по линията на държавното и кредитираното от държавата жилищно строителство — 1 314 246 м².

V. По стокооборота

15. В сравнение с 1959 година обемът на стокооборота на дребно по съпоставими цени да се увеличи с 14,2%, а продажбата на по-важните стоки — както следва: ориз — със 7,8%, стерилизирани зеленчукови консерви — с 31,8%, месо и месни произведения — със 17,1%, растителни и животински мазнини — с 11,7%, сирене и кашкавал — с 5,6%, яйца — с 36%, захар — с 12,5%, захарни изделия — с 6,7%, памучни тъкани — с 10,2%, вълнени тъкани — с 12,5%, копринени тъкани — с 8,7%, шивашки изделия — с 20,0%, обувки — със 7,6, мебели — с 20,5%, цимент — с 23,5%.

VI. По образованието, здравеопазването и комуналното стопанство

16. Броят на новопостъпващите студенти във висшите и полувисшите учебни заведения за редовно и заочно обучение се определя на 18 090 души.

17. Броят на новопостъпващите курсисти в средните професионални училища за дневно, вечерно и заочно обучение се определя общо на 34 400 души.

18. Болничните легла да се увеличат с 2500 броя.

19. За подобряване водоснабдяването на населените места да се изградят нови водопроводи с дължина не по-малко от 680 км.

VII. По производителността на труда и снижението на себестойността

20. Да се увеличи производителността на труда през 1960 година в сравнение с 1959 година, както следва: за промишлеността — общо с 6,2%, за строителството — с 5,6%, за жп. транспорт — с 5,1%, за търговията на дребно — с 8,0%.

21. Утвърждава се 89,69 лева търговска себестойност на 100 лв. стокова продукция в промишлеността; себестойността на 1 дк мека оран в МТС да се снижи с 2,5%, а на продукцията в ДЗС — с 1,26%; сметната стойност на строително-монтажните работи да се снижи с 5,7%; утвърждават се 8,37 лева разходи за 100 лева стокооборот на дребно в търговията.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

Осигуряване изпълнението на плана

22. Възлага се на Министерския съвет да утвърди разпределението на народностопанския план за 1960 година по ведомства и окръзи.

23. Общото ръководство и контролът за правилното и своевременно изпълнение на плана се възлагат на Министерския съвет.

24. Министерският съвет или упълномощен от него орган извършва промените, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

25. Изпълнението на настоящия закон се възлага на председателя на Министерския съвет.

ЗАКОНОПРОЕКТ

за бюджета на Народна република България за 1960 година

1. Утвърждава се бюджетът на Народна република България за 1960 година, както следва:

По приходите на сума	31 247 278 000 лева
По разходите на сума	30 826 913 000 лева
Превишение на приходите над разходите на сума	420 365 000 лева

2. В приходната част на бюджета на държавата за 1960 година се установяват постъпления от народното стопанство в размер на 24 359 337 000 лева.

3. Одобряват се в бюджета на държавата за 1960 година средства в размер на 19 994 595 000 лева за финансиране на народното стопанство — за по-нататъшното развитие с ускорени темпове на тежката, строителната, леката и хранителната промишленост, на селското стопанство, транспорта и съобщенията, жилищно-комуналното стопанство и другите отрасли на народното стопанство.

4. За по-нататъшното развитие на социално-културните мероприятия — за мероприятията по просветата, науката, културата, здравеопазването, общественото осигуряване и т. н., в бюджета на държавата се одобряват разходи на сума 6 605 012 000 лева.

5. Утвърждава се републиканският бюджет за 1960 година, както следва:

По приходите на сума	21 920 642 000 лева
По разходите на сума	21 500 277 000 лева
Превишение на приходите над разходите на сума	420 365 000 лева

6. Бюджетите на народните съвети за 1960 година се устанавяват в общи суми, както следва:

По приходите	7 436 036 000 лева
В това число приходи от народното стопанство	5 065 957 000 лева
По разходите	8 017 830 000 лева
В това число:	
За финансиране на народното стопанство	4 678 171 000 лева
За финансиране на социално-културните мероприятия	2 872 351 000 лева

7. Одобряват се сборните бюджети на народните съвети за 1960 година по окръзи, както следва:

(в хил. лева)

№ по ред	О к р ъ з и	По приходите и разходите	В това число	
			отчислени от държ. приходи	субсидия от републиканския бюджет
1	2	3	4	5
1.	Благоевград	226 144	51 124	28 483
2.	Бургас	430 370	70 440	9 562
3.	Варна — града	372 108	16 458	13 443
4.	Варна — окръга	155 769	12 448	11 898
5.	Видин	214 617	22 134	78 826
6.	Враца	272 135	54 129	12 757
7.	Габрово	146 793	19 147	20 280
8.	Димитрово	202 452	30 690	10 493
9.	Коларовград	225 188	49 480	16 927
10.	Кюстендил	186 112	47 229	9 448
11.	Кърджали	159 840	18 498	45 849
12.	Ловеч	236 728	25 270	9 636
13.	Михайловград	215 496	48 146	19 997
14.	Пазарджик	271 685	40 712	14 971
15.	Плевен	344 846	41 683	10 374
16.	Пловдив — града	279 320	57 677	10 191
17.	Пловдив — окръга	268 531	11 616	8 982
18.	Разград	153 902	40 735	18 818
19.	Русе	280 743	81 023	7 539
20.	Силистра	156 707	25 125	28 739
21.	Сливен	315 636	104 616	6 507
22.	Смолян	105 906	9 295	9 821
23.	София — града	737 454	117 506	25 543

1	2	2	4	5
24. София — окръг	377 387	109 254	17 880	
25. Стара Загора	306 320	39 133	9 768	
26. Толбухин	223 052	8 081	11 470	
27. Търговище	175 463	25 001	46 418	
28. Търново	352 618	32 194	9 867	
29. Хасково	366 966	56 049	12 645	
30. Ямбол	257 542	44 778	44 662	

Всичко: 8 017 830 1 309 671 581 794

8. Установяват се за 1960 година отчисления в бюджетите на народните съвети от отчисленията от печалбата на подчинените на народните съвети предприятия и от данък върху оборота в следните проценти:

№ по ред	О к р ъ з и	Проценти от отчисленията	
		от данък върху оборота	от отчисления от печалбата
1	2	3	4
1. Благоевград		80	80
2. Бургас		30	80
3. Варна — града		10	15
4. Варна — окръг		10	20
5. Видин		80	80
6. Враца		45	80
7. Габрово		5	10
8. Димитрово		20	10
9. Коларовград		60	80
10. Кюстендил		60	80
11. Кърджали		80	80
12. Ловеч		20	80
13. Михайловград		80	80
14. Пазарджик		30	50
15. Плевен		30	80
16. Пловдив — града		15	20
17. Пловдив — окръг		20	80
18. Разград		80	80
19. Русе		25	25
20. Силистра		80	80
21. Сливен		50	80
22. Смолян		30	30
23. София — града		8	10

1	2	3	4
24. София — окръга		50	80
25. Стара Загора		15	50
26. Толбухин		10	80
27. Търговище		80	80
28. Търново		20	80
29. Хасково		30	80
30. Ямбол		80	80

Данъкът върху оборота, плащан от предприятията за преработка на зърнени храни, от захарната и спиртната промишленост, тютюневата промишленост и кибритената фабрика се внася изцяло в приход на републиканския бюджет.

Данъкът върху оборота, плащан от обществените организации и от ТКЗС, и данъкът върху оборота от вина и ракии, плащан от земеделските стопани-производители, се внася изцяло в приход на бюджетите на народните съвети.

9. Одобрява се отчетът за изпълнението на бюджета на Народна република България за 1958 година, както следва:

По приходите:

Държавен бюджет	20 692 629 хиляди лева
В това число:	
Местни бюджети	3 237 986 хиляди лева

По разходите:

Държавен бюджет	20 303 629 хиляди лева
В това число:	
Местни бюджети	3 281 000 хиляди лева)

По законопроекта за Държавния народностопански план за 1960 г. има думата председателят на Плановата комисия др. Руси Христозов да направи изложение.

Председател на ДПК Руси Христозов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! На настоящата сесия Министерският съвет внася в Народното събрание за разглеждане и утвърждаване Държавния народностопански план за развитието на страната през 1960 година.

Проектопланът е разработен въз основа на директивите на VII конгрес на БКП за развитието на страната през третата петилетка, съставен е в съответствие с решенията на ЦК на Партията за изпълнение на петилетката в съкратени срокове и ускоряване темповете за икономическото развитие на страната, набелязани в доклада на др. Тодор Живков пред Народ-

ното събрание, а така също и въз основа на постигнатите големи успехи в развитието на производителните сили на страната през 1959 година.

В изпълнение на указанията на Партията и Правителството за подобряване планирането на народното стопанство, при изработването на проектоплана за 1960 г. взеха широко участие трудовите колективи на отделните предприятия и ТКЗС, които спомогнаха за разкриването и мобилизирането в по-голяма степен на резервите в народното стопанство.

Изминава вече една година от историческите решения на Ноемврийския и Януарския пленуми на ЦК на БКП за предсрочно изпълнение на третата петилетка и ускоряване темповете на икономическото развитие на страната. Тези решения намериха широк отзвук сред народа и мобилизираха усилията, ентузиазма и инициативите на трудещите се във всички области на нашия стопански, културен и обществен живот.

Съставянето на проекта на народностопанския план за 1960 г. протече в обстановка на небивал трудов подем сред трудещите се в страната за успешното решаване на големите задачи, поставени с плана за 1959 г., която е първата година от изпълнение решенията на Партията и Правителството за ускореното развитие на народното стопанство.

Ярко потвърждение на правилността на провежданата от Партията и Правителството политика за предсрочно изпълнение на третата петилетка са успехите, които постигна през настоящата година нашият народ в развитието на всички отрасли на народното стопанство.

ПО-ВАЖНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА 1959 Г.

Другарки и другари народни представители! Трябва с чувство на голямо задоволство и законна гордост да отбележим, че през настоящата 1959 г. бяха постигнати непознати досега темпове в развитието на всички отрасли на народното стопанство.

Очаква се планът за промишленото производство през 1959 г. да бъде преизпълнен. Обемът на планираната промишлена продукция се очертава да достигне 38 819 млн. лева срещу 31 154 млн. лева през 1958 г. или да се увеличи с около 25%, при среден годишен прираст през втората петилетка — 11,2% и предвиден по директивите за третата петилетка — 10,1%. Прирастът на промишлената продукция през 1959 г. в абсолютна сума е близо два пъти по-голям от максимално достигнатия годишен прираст досега и два пъти по-голям от цело-годишното промишлено производство през 1939 година.

Очертава се да бъдат произведени в повече от предвидените по плана значителни количества електроенергия, камен-

ни въглища, медни изолирани проводници и кабели, стругове, хладилници, тракторни плугове, радиоапарати, велосипеди, печки, сода каустик, анилинови бои, пластмаси, синтетични смоли, пеницилин, биомитин, целулоза, памучни, вълнени и копринени тъкани, твърди и лицеви кожи, обувки, компоти, млечни масла, кашкавал, сапун, захарни изделия и други.

В решаващите отрасли на промишлеността продукцията се очаква да се увеличи в сравнение с 1958 година, както следва: машиностроенето и металообработването — с 50%, черната металургия — с 32%, цветната металургия — с 29%, производството на строителни материали — с 34%, текстилната промишленост — с 26% и т. н.

Големи са успехите на нашата страна и в областта на селското стопанство. Въпреки неблагоприятните климатични условия за развитието на редица култури, прирастът на селскостопанската продукция ще превиши няколко пъти достигнатия през предшестващите години. По предварителни данни на Държавната планова комисия се очаква селскостопанската продукция да се увеличи през 1959 г. в сравнение с 1958 година по текущи цени с около 26%, при средногодишен прираст през втората петилетка 4,9% и предвиден по директивите за третата петилетка 6,2%.

Значителни постижения имаме в областта на транспорта. По превоз на товари равнището на 1958 г. ще бъде превъзвешено с 32,4%, а по извършена работа в тонкилометри — със 17,9%.

През годината беше разгърнато широко строителство във всички отрасли на народното стопанство. Очаква се да бъдат усвоени около 6190 млн. лева капитални вложения срещу 4124 млн. лева през 1958 година или с 50% в повече. Ще се въведат в действие 43 хил. квт нови електропроизводствени мощности, рудници за добив на 2210 хил. т годишно каменни въглища, 400 хил. т годишно оловно-цинкови руди, 165 хил. т годишно медни руди и ще се изградят само със средствата по държавния план около 655 км водопроводи и 60 км канализация. Поливните площи се увеличиха с 2 млн. декара. Бяха построени нови 14 180 апартамента с около 926 хил. м² жилищна площ.

В сравнение с 1958 г. значително ще се увеличи производителността на труда в промишлеността, строителството и търговията. Общо за народното стопанство реализираната икономия от снижение на себестойността и намаляване издръжката на обработението, като се отстрани влиянието от изменението на цените, се очертава да достигне повече от 900 млн. лева.

Произведеният национален доход по текущи цени за 1959 година се очертава да бъде с около 17% повече спрямо 1958 го-

дина, при 8,0% средногодишен темп на нарастване през втората петилетка и 8,5% предвиден по директивите за третата петилетка.

Значителни успехи са постигнати в областта на просветата, културата, подготовката на кадри и здравеопазването.

В резултат на достигнатите успехи в развитието на материалното производство и увеличаването на националния доход непрестанно се подобрява благосъстоянието на трудещите се, ярък израз на което е големият ръст на покупките и потреблението от населението на хранителни и нехранителни стоки. В сравнение с 1958 г. стокооборотът на дребно се очаква да се увеличи с около 19%.

Тези небивали успехи са резултат на ентусиазирания и творчески труд на нашия народ, който, вдъхновен от правната политика на Партията и Правителството — политика на мир, социализъм и благоденствие на трудещите се, окрилян от безкористната помощ на великия Съветски съюз и другите братски социалистически страни, показва най-нагледно какви неизчерпаеми възможности и светли перспективи разкриват социализмът и комунизмът пред трудещите се.

Постигнатите успехи през 1959 г. биха били още по-големи, ако при изпълнението на задачите не бяха допуснати някои слабости, които се отразиха неблагоприятно върху резултатите. Значителен брой предприятия от промишлеността систематически не изпълняваха плановете си по един или няколко показателя; чести бяха нарушенията на договорните задължения по кооперираните доставки; бавно се извършваше усвояването на нова продукция; не навсякъде се водеше упоритата борба за произвеждане на висококачествена и търсена на пазара продукция и т. н. В областта на селското стопанство се очертава неизпълнение на предвидения с плана общ обем на производство, което се дължи главно на неблагоприятните климатични условия за развитието на редица култури, но за това немалко допринесе и несвоевременното прилагане на някои агротехнически мероприятия, особено голямото закъснение в прибирането на реколтата от зърнените и другите култури, което доведе до разпиляване и похабяване на значителна част от произведената продукция. През върховите периоди на превозите транспортът не винаги успяваше навреме да извози различните видове товари. Не бяха въведени в действие някои обекти, предвидени в плана по капиталните вложения.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ПРОЕКТА НА ДЪРЖАВНИЯ НАРОДНОСТОПАНСКИ ПЛАН ЗА 1960 ГОДИНА

Другарки и другари народни представители! Икономиката на Народна република България през 1960 година ще продължи да се развива с високи темпове. Набелязва

се почти във всички отрасли на материалното производство да се достигне и надхвърли предвиденото по директивите за третата петилетка равнище за 1962 г. Най-бързи темпове се предвиждат в развитието на отраслите, произвеждащи суровини, материали и други средства за производство, които осигуряват разширеното възпроизводство в цялото народно стопанство.

С проектоплана се набелязва по-важните отрасли на народното стопанство да се развиват през 1960 година, както следва:

Промисленост

Общият обем на планираната промишлена продукция, без материалите на клиента, се набелязва да достигне 44 770 млн. лева, или да се увеличи в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 г. с 15,3%. В директивите на VII конгрес на БКП се предвиждаше през 1960 г. планираната промишлена продукция да възлезе на 35 713 млн. лева, а през 1962 г. на 43 843 млн. лева. Това означава, че предвиденото по директивите равнище за 1962 г. се достига още през 1960 г., с което петилетката в областта на промишлеността ще бъде изпълнена вместо за 5 — за 3 години.

Производството на средства за производство ще се увеличи в сравнение с 1959 г. с 18%, а производството на предмети за потребление — с 13%, което води до по-нататъшно подобряване на отрасловата структура на промишлеността. Относителното тегло на производството на средства за производство, „група А“, в общия обем на промишлената продукция се увеличава от 47,7% през 1959 г. на 48,9% през 1960 г. В проектоплана се набелязва максимално развитие на отраслите, използващи местни суровини и материали.

Производството на електроенергия се предвижда да нарастне от 3824 млн. квч през 1959 г. на 4532 млн. квч през 1960 г. или с 18,5%, в това число: за ВЕЦ — с 50% и за ТЕЦ — с 6%. Това производство задоволява нуждите на народното стопанство от електроенергия и позволява да се заделят за домакински и културно-битови нужди на населението 92 млн. квтч електроенергия повече в сравнение с 1959 г. През идущата година ще бъдат въведени в действие първите два агрегата на ТЕЦ „Марица—изток“ от по 50 хил. квт всеки един и ще продължи усилено работата по изграждането на останалите обекти на електродобивната промишленост. Освен това ще се отдели особено внимание на техническите усъвършенствувания в централите и електропреносните съоръжения. Предвижда се внедряване на автоматизация в ръководството и контрола на производствените процеси в някои термични и водни електроцентрали.

Обемът на топливната промишленост се предвижда да се увеличи през 1960 г. в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 г. с 10%.

Общият добив на въглища се набелязва да достигне 17 390 хил. тона срещу 15 400 хил. т през 1959 г. С предвидения добив се осигурява нормално задоволяване на потребностите от въглища на промишлеността и другите отрасли на народното стопанство. Освен това в каменовъглената промишленост се очертават резервни мощности за добив на около 300 хил. т лигнитни въглища от „Марица—изток“.

Предвижда се добивът на суров нефт през 1960 г. да възлезе на около 200 хил. тона. Преработката на суров нефт ще се увеличи от 94 хил. т през 1959 г. на 114 хил. т през 1960 г., от които ще се получат около 64 500 т мазут за горене, 5800 т автотракторни и трансмисионни масла, 6800 т индустриални масла и др. Производството на асфалт ще достигне 28 500 т срещу 21 000 т през 1959 г.

Общият обем на черната металургия нараства през 1960 г. в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 г. с 15,4%.

Предвижда се производството на по-важните изделия на черната металургия да достигне следните размери:

	(в хил. тона)			
	1958 г. отчет	1959 г. очаквано изпълнение	1960 г. проектиран	1960 г. проектиран в % към 1959 г. очаквано изпълнение
Чугун за производство на стомана	79,8	124	195	157,3
Стомана	210,6	236	310	131,4
Прокат от черни метали	138,8	165	242	146,7

Наред с увеличението на родното производство, за обезпечаване нуждите на народното стопанство се предвижда през 1960 г. да се внесат отвън значителни количества черни метали. Въпреки това, нуждите на страната от метали не са напълно задоволени, което налага да се води упорита и непрестанна борба за най-ефективно и икономично разходване на металите.

Програмата на цветната металургия се набелязва да се увеличи с близо 25%. Имайки пред вид бързо

растящите нужди на нашата страна и на братските социалистически страни от цветни метали, в проектоплана се предвижда максимално увеличение на продукцията на цветната металургия. Най-важните производства на цветната металургия в натурално изражение се набелязва да нараснат, както следва:

(в хил. тона)				
1958 г. отчет	1959 г. очаквано изпълнение	1960 г. проектоплан	1960 г. проектоплан в % към 1959 г. очаквано изпълнение	
Оловен концентрат	100,9	115,1	132,0	114,6
Цинков концентрат	96,2	107,4	115,4	107,5
Меден концентрат	40,8	58,5	92,4	157,7
Олово	26,1	34,5	44,0	127,5
Цинк	8,2	9,1	18,0	198,5
Електролитна мед	—	9,8	13,4	136,8

Значителното увеличение на продукцията на цветната металургия създава възможност за по-пълно задоволяване нуждите на страната, а също така и за износ на по-големи количества цветни метали.

Програмата на цветната металургия е разчетена при максимално използване както на наличните, така и на новите мощности, които ще бъдат въведени в действие през 1960 г. Това налага да се вземат още в началото на годината мерки за завършване в предвидените в плана срокове на обектите на цветната металургия, тъй като всяко закъснение може да доведе до неизпълнение на набелязаната програма.

Машиностроенето и металообработването ще продължат да се развиват с ускорени темпове и през 1960 г., като се предвижда общата продукция на отрасъла да се увеличи с над 21 %. Главното направление в развитието на машиностроенето и напред ще бъде по-нататъшна специализация и увеличаване серийността на произвежданите машини, като максимално се увеличава производството на тези изделия, за които се употребяват предимно местни цветни метали.

Производството на някои по-важни видове машини и съоръжения през 1960 г. се предвижда да достигне следните размери: стругове — 1800 бр., електромотори — 192 500 бр., мотори с вътрешно горене — 11 200 бр., акумулатори — 317 400

бр., електрокари — 3000 бр., електротелфери — 3600 бр., самоходни кораби — 15 бр., вършачки — 1256 бр., мотоциклети — 7500 бр., велосипеди — 85 000 бр., и др.

През 1960 г. машиностроителните предприятия ще усвоят и започнат да произвеждат много нови машини и съоръжения, между които мощни електромотори и помпи, нови модели стругове, фрезмашини, балкански сенокосачки, компресори 40 м³, малки електролокомотиви и др. Изпълнението на тези задачи изисква много сериозна техническа и технологическа подготовка във всички машиностроителни предприятия още от началото на 1960 година.

Общият обем на химическата промишленост се очертáva да нарасне с близо 34%. Производството на по-важните химически продукти ще достигне през 1960 г. следните размери:

	(в хил. тона)			
	1958 г. отчет	1959 г. очаквано изпълнение	1960 г. проектоплан	1960 г. проектоплан в % към 1959 г. очаквано изпълнение
Азотни торове	133,4	183,0	253,3	138,4
Фосфорни торове	66,9	157,7	275,0	174,4
Калцинирана сода	103,8	118,3	143,0	120,9
Сярна киселина	64,0	96,6	151,0	156,2

С проектоплана се предвижда по-нататъшно бързо разширяване на химическата промишленост. Ще бъде завършено строителството на цеха за кауритово лепило с годишна мощност 30 хил. т; цех за сярна киселина в Димитровград за 80 хил. т годишно; част от разширението на завода „Карл Маркс“ за 85 хил. т калцинирана сода годишно; ще продължи с усилените темпове строителството на новия завод за азотни торове край Стара Загора; ще започне изграждането на цех за хлоралкална електролиза и цех за поливинилхлорид в завод „Карл Маркс“, на нефтопреработвателния завод в Бургас и други.

Производството на строителни материали се предвижда да се увеличи през 1960 г. в сравнение с 1959 г. с около 35%. Набелязва се производството на цимент да се увеличи от 1460 хил. т очаквано изпълнение за 1959 г. на 1770 хил. т през 1960 г.; на тухли — от 825 млн. бр. на 1068 млн. бр.;

на керемиди и капаци — от 259 млн. бр. на 306 млн. бр.; на сборни стоманобетонни елементи — от около 115 хил. м³ на около 305 хил. м³ и т. н.

Предвижда се в началото на 1960 г. да се въведе в действие новият циментов завод в с. Бели извор, Врачански окръг. Във връзка с увеличеното производство на сборен стоманобетон, за което е потребен висококачествен цимент, се набелязва средната марка на цимента да нарастне от „340“ през 1959 г. на „380“ през 1960 г.

Програмата за азбесто-циментови тръби се увеличава от 1745 хил. м през 1959 г. на 2750 хил. м през 1960 г. Само за мелиоративното строителство се заделят около 800 хил. м тръби срещу 480 хил. м за тази година. Въпреки големия ръст на продукцията, нуждите от азбесто-циментови тръби не са напълно задоволени. В проектоплана е разчетено двете нови машини за производство на азбесто-циментови тръби да бъдат въведени в действие през I и III тримесечия на 1960 г. и до края на годината с тях да се произведат около 1000 хил. м тръби. Необходимо е окръжният народен съвет в Хасково да осигури монтирането и пускането на машините в предвидените срокове.

Общият обем на продукцията в дърводобива и дървообработването се предвижда да нарастне през 1960 г. с 10,3%.

Проектопланът по дърводобива е съставен, като се разчита да бъде използван около 5% иглолистен и около 6% широколистен лесосечен фонд в повече от предвиденото в лесоустройствените планове. За сметка на това се предвиждат мероприятия и средства за значително увеличаване на залесяването с оглед през следващите години бързо да се компенсира по-голямото изсичане на горите сега. Трябва да се каже, че и при увеличения лесосечен фонд се срещнаха много големи трудности в обезпечаването на потребностите на народното стопанство през 1960 г. с необходимата дървесина. Ето защо за всички работници в строителството, а също и в промишлеността, където се добива, преработва и разходва дървен материал, първостепенна задача трябва да бъде борбата за максимална икономия на дървесината.

Продукцията на основните отрасли на леката промишленост се предвижда да се увеличи през 1960 година в сравнение с 1959 г., както следва: текстилна промишленост — от 5115 млн. лева на 5575 млн. лева или с 9%, стъкларска и порцелано-фаянсова промишленост — от 355 млн. лева на 478 млн. лева или с 34,7%, каучукова промишленост — от 574 млн. лева на 731 млн. лева или с 27,2% и кожаро-кожухарската и обувната промишленост — от 803 млн. лева на 870 млн. лева или с 8,4%.

Набелязва се производството на памучни тъкани да достигне 212 млн. м, на вълнени тъкани — 18,4 млн. м, копринени тъкани — 10,4 млн. м, обувки — 7560 хил. чифта и т. н.

С проектоплана са набелязани редица мероприятия за разширяване асортимента на стоките за народно потребление. Предвижда се да се усвоят някои нови постановки за памучни, вълнени и копринени тъкани, да се увеличи производството на търсените от населението видове чорапи, да се разнообразят цветовете и плетките на трикотажните изделия, да се усвоят редица нови производства от пластмаси и други видове изкуствени материали и т. н.

Общият обем на продукцията на хранително-вкусовата промишленост се предвижда да достигне 12 353 млн. лева срещу 10 745 млн. лева по очакваното изпълнение за 1959 г. или да се увеличи с 15%.

Програмата на хранително-вкусовата промишленост е разработена въз основа на очакваните постъпления на селскостопанските суровини от реколтата 1959 г. и проектоплана за изкупуването през 1960 г. С тази програма се осигурява оползотворяване на всички подлежащи на преработка селскостопански суровини.

Предвижда се производството на месо да се увеличи от 141 хил. тона очаквано изпълнение за 1959 г. на 166,2 хил. тона през 1960 г., на зеленчукови консерви — съответно от 125 хил. т на 173,1 хил. т, на плодови консерви — от 116 хил. т на 120,1 хил. т, на захар — от 137 хил. тона на 267,6 хил. тона.

И през 1960 г. ще продължи техническата реконструкция на предприятията от хранително-вкусовата промишленост. Предвижда се да се въведат в действие мощности за преработка на 3040 т захарно цвекло за 24 часа, за производство на 50 хил. т годишно плодови и зеленчукови консерви, винарски изби с вместимост 47 600 хил. л вино, тютюневи складове за 7500 тона тютюн и т. н.

Набелязва се програмата на кооперативната промишленост през 1960 г. да нарастне с 5,2% в сравнение с 1959 г. Централният съюз на ТПК, окръжните народни съвети и ръководствата на трудово-производителните кооперации трябва да насочат усилията си за още по-широко разгъване мрежата за промишлени услуги на населението и за производство на продукция предимно от местни суровини и отпадъци.

Селско стопанство

С проектоплана за 1960 г. се предвижда общият обем на селскостопанската продукция по съпоставими цени да нарастне от 18 520 млн. лева по предварителната оценка за очакваното изпълнение на плана за 1959 г. на 24 450 млн. лева

или с 32%. По директивите на VII конгрес на БКП се предвиждаше общият обем на селскостопанската продукция да достигне през 1960 г. 18 481 млн. лева, а през 1962 година — 20 500 млн. лева. Това означава, че предвиденото по директивите равнище за 1962 г. се надхвърля още през 1960 година, или по уровень петилетката и в областта на селското стопанство ще бъде изпълнена вместо за 5 за 3 години.

Производството и изкупуването на по-важните селскостопански произведения в натурално изражение е предвидено да достигне следните размери:

Показатели	Мярка	Производство				Изкупуване			
		1959 г. очакв. изпълн.	1960 г. проекто-план	1960 г. в % към 1959 г.	1959 г. очакв. изпълн.	1960 г. проекто-план	1960 г. в % към 1959 г.	1959 г.	1960 г.
1. Зърнено-хлебни храни	х. т	2501	2818	112,7	938	1100	117,3		
2. Зърнени фуражи	"	2368	3138	132,5	267	300	112,5		
в т. ч. царевича	"	1561	2160	138,4	190	200	105,3		
3. Слънчогледово семе	"	270	360	133,3	260	350	134,6		
4. Ориенталски тютюн	"	90	90	100,0	62	86	137,2		
5. Неомаганен памук	"	53	92	172,6	53	92	172,6		
6. Захарно цвекло	"	1370	1900	138,7	1370	1900	138,7		
7. Домати	"	517	975	188,7	398	780	196,0		
8. Грозде	"	670	1006	150,2	390	640	164,1		
9. Месо и птици в живо тегло — всичко	"	489	547	111,9	274	307	112,2		
в т. ч. от свине	"	210	300	142,9	127	170	133,9		
10. Мляко	м. л	1043	1196	114,7	559	626	112,9		
11. Вълна	т	18990	20390	107,4	14100	16000	113,5		
12. Яйца	м. бр.	1020	1390	136,3	480	750	156,2		

Предвиденото значително увеличение на производството е разчетено да се постигне с провеждането на следните мероприятия:

1. Набелязва се общият размер на обработваемата земя да се увеличи с 500 хил. дк, а на посевните площи с около 1770 хил. дк. По-голямото увеличение на посевните площи идва от включването в редовни сеитбообращения на около 1550 хил. декара орници и други ненапълно използвани земи.

Увеличението на обработваемата земя е разчетено да се получи главно за сметка на заклеявели и други горски площи и от отводняване на заблатени места, а не за сметка на пасбищата, както на някои места неправилно беше допуснато през настоящата година.

За да се увеличи производството на фураж, необходим за по-нататъшното развитие на животновъдството, се предвижда значително разширение на площите на зърнено-фуражните култури, на тревните и на сочните фуражи. Със същата цел е

разчетено и по-уплътнено използване на ранореколтираните площи за засяване на втори култури.

2. Набелязва се през 1960 г. да бъдат изградени около 2000 хил. дк нови поливни площи, с което общата поливна площ в страната ще достигне 8500 хил. дк или 17,5% от обработваемата земя. Предвижда се да се даде предимство на по-пълното използване на местните водоизточници чрез изграждането на малки язовири и помпени станции с труд и средства на ТКЗС.

3. През 1960 г. на селското стопанство ще бъдат доставени около 616 хил. т минерални торове. С тези количества се осигуряват средно по 12,65 кг минерални торове на декар обработваема земя.

Въпреки това, торовете ще бъдат недостатъчни и е необходимо да се вземат сериозни мерки за пълното и разумно оползотворяване на всички естествени торове.

4. За срочното и качествено изпълнение на агротехническите мероприятия е предвидено по-нататъшното разширяване на техническата база и механизацията на селското стопанство. За тази цел ще бъдат доставени нови 8044 трактора, приведени към 15 к. с., 1266 комбайна и много други прикачни и навесни машини. Обемът на механизираниите селскостопански работи ще нарастне от 187 355 хил. дк мека оран по очакваното изпълнение за 1959 г. на 222 500 хил. дк мека оран за 1960 г. или с 18,8%.

С проектоплана е разчетено добивите от декар засята площ да се увеличат в сравнение с 1959 г.: за пшеницата — от 172 кг на 205 кг, за царевичата — от 210 кг на 240 кг, за ечемика — от 203 кг на 230 кг, за слънчогледа — от 114 кг на 144 кг, за ориенталския тютюн — от 79 кг на 90 кг, за захарното цвекло — от 2105 кг на 2600 кг, за памука — от 68 кг на 114 кг, и т. н.

Прирастът на животинската продукция се разчита да бъде обезпечен от увеличаване броя на животните и от повишаване на тяхната продуктивност. Предвижда се броят на едрия рогат добитък да се увеличи с около 135 хил. глави, в това число броят на кравите да се увеличи с 46 хил. глави и да достигне 550 хил. броя, броят на овците да достигне 10 млн. глави, на свинете — 3 млн. глави и на птиците — 26 млн. броя.

Средната продуктивност на селскостопанските животни е набелязано да достигне: млеконадой от крава — 1700 л, настриг на вълна от овца — 2,4 кг и носливост на яйца от кокошка — 103 броя.

И за 1960 г. една от най-сериозните проблеми в областта на животновъдството е обезпечаването на животните с достатъчно и разнообразен фураж. Това налага да се вземат мерки за по-пълно използване на фуражните ресурси в страната.

С изпълнението на тези задачи ще се осигури по-пълно задоволяване на нуждите на населението, износа и промишлеността от селскостопански суровини и продукти и по-нататъшен ръст на доходите на ТКЗС и кооператорите.

Транспорт и съобщения

За посрещане нуждите на страната от транспорт с проектоплана за 1960 г. се предвижда превозите да бъдат увеличени, както следва:

	Мярка	1958 г. отчет	1959 г. очакв. изпълн.	1960 г. проекто- план	1960 г. в % към 1959 г.
Превози на товари от :					
а) жп. транспорт	х. т	29724	34600	38650	111,7
б) воден транспорт	"	1912,7	2382	3029	127,2
в) автомобилен транспорт за общо ползуване	"	18302	29158	51095	175,2
Работа в тонкилометри :					
а) жп. транспорт	мткм	5243	6179,3	6789,8	109,9
б) воден транспорт	"	2490	2797	3419,4	122,3
в) автомобилен транспорт за общо ползуване	"	360,7	567,6	873,7	153,9
Приходи от водния транспорт	х. лв.	72652	126010	151256	120,0

Поемането на увеличения обем на превозите се предвижда да стане в значителна степен за сметка на по-доброто използване на наличните превозни средства. Предвижда се времето за оборота на товарните вагони да се намали с 4 часа, а празният им пробег да се сведе от 27,87% на 25,70%; брутната тежина на товарните влакове да се увеличи с 32 тона в сравнение с 1959 г.; да се увеличи производителността на автомобилите на единните държавни автомобилни предприятия средно за страната с 10%, а приходите от тон товароподемност в работа на корабите на речния флот — с 20,2% и на морския флот — с 6,2%. Осъществяването на такова използване на превозните средства изисква през 1960 г. да се набележат и проведат сериозни мероприятия за подобряване организацията на производствено-експлоатационната дейност и поддържането на транспортните средства. Особено внимание трябва да се обърне на организацията и оперативността в работата през износната кампания.

За посрещане на увеличените товари с проектоплана се предвижда освен по-доброто използване на наличния парк и подобряване на материалната база на транспорта. През 1960 г. ще бъдат доставени 2047 товарни вагони в двусосно изчисление и 37 пътнически вагони, два 300-тонни кораба, един танкер с товароподемност 1200 тона, 7 шлепа, 1334 то-

варни автомобили, 304 автобуса, 300 товарни и 50 пътнически ремаркета за държавните автомобилни предприятия, 10 трамвайни мотриси, 20 трамвайни и 10 автобусни ремаркета и други.

В областта на съобщенията се предвижда автоматичните телефонни станции да се разширят с 8600 абоната; в 40 селища да бъдат открити нови пощенски станции; да се въведат в действие радиорелейни станции в градовете Русе, Търново и Попово, нова радиопредавателна станция в Коларовград и да се извършат редица други подобрения в мрежата за съобщенията.

Капитални вложения

Предвиденото бързо нарастване на материалното производство и на националния доход през 1960 г. позволяват да се заделят значителни средства за капитални вложения, с които се осигурява бързо нарастване на основните фондове в народното стопанство.

Набелязва се общият обем на лимитните капитални вложения да се увеличи от 6190 млн. лева през 1959 г. на 7614 млн. лв. през 1960 г. или с 22,9%. Освен това със средства на държавата се предвижда да се извършат извънлимитни капитални вложения за около 1032 млн. лв., да се отпуснат 885 млн. лева кредити за капитални вложения в ТКЗС, 450 млн. лева за индивидуално и кооперативно жилищно строителство и около 300 млн. лева за малка механизация. Общо държавните средства, предназначени за капитални вложения през 1960 г., ще възлязат на около 10 млрд. лева срещу около 8370 млн. лева очаквано изпълнение за 1959 г.

Предвижда се капиталните вложения да се насочат главно в решаващите отрасли на народното стопанство.

Разпределението на лимитните капитални вложения по основните отрасли на народното стопанство е, както следва:

	(в млн. лева)		
	1958 г. отчет	1959 г. очаквано изпълнение	1960 г. проектиран
1. Промисленост	2509	3537	4340,0
% от общото	60,9	57,1	57,0
2. Селско и горско стопанство	410,5	886	1199,9
% от общото	10	14,3	15,8
3. Транспорт и съобщения	522,2	653,5	796,2
% от общото	12,6	10,5	10,5
4. Културно-битово строителство	549,4	805,3	902,4
% от общото	13,3	13	11,8

През 1960 г., в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 г., капиталните вложения за промишлеността се увеличават с 22,7%. Най-голям дял на капиталните вложения в промишлеността от предвидения общ обем за същия отрасъл се пада на електроизграждането — 15,4%, и каменовъглената промишленост — 15,1%, следвани от хранително-вкусовата промишленост — 11,3%, машиностроенето и металообработването — 9,6%, минно-геоложките проучвания — 8,0%, промишлеността за строителни материали — 6,4%, добиването на цветни руди и концентрати — 6,1%, текстилната промишленост — 5,9%, и химическата промишленост — 4,3%, и т. н.

Предвижда се да се въведат в действие 189 хил. квт електропроизводствени мощности, 443,5 км електропроводи, трансформаторни с мощност 63,7 мегавата, рудници за добив на 5100 хил. т годишно каменни въглища, 535 хил. т годишно оловно-цинкови руди, 375 хил. т годишно медни руди, мощности за производство на 60 хил. т годишно стомана, 94 хил. т годишно прокат, 7 хил. т годишно електролитна мед, 520 хил. т годишно димент, 125,6 млн. броя годишно тухли, 61 млн. броя годишно керемиди, 275 хил. м³ годишно вибробетонни елементи, 155 хил. м³ плоскости от дървесни частици. Ще се въведат в действие 31 600 бр. вретена за памучни и 10 000 бр. вретена за вълнени прежди и т. н.

Общият обем на лимитните капитални вложения за селското и горското стопанство възлиза на около 1200 млн. лева. Ако се вземат под внимание капиталните вложения, които ще се осъществят от ТКЗС с държавни и собствени средства, то общо за селското стопанство ще се изразходват около 3800 млн. лева. Средствата се насочват главно за мелиоративно строителство и механизация на селскостопанските работи.

Средствата за транспорта и съобщенията са предназначени за електрификация и техническа реконструкция на железниците, за увеличаване на подвижния състав, за модернизация на съобщенията и подобряване и реконструкция на съществуващите пътища.

За културно-битовото строителство се заделят около 902 млн. лева или с коло 97 млн. лева в повече спрямо очакваното изпълнение за 1959 г. Обемът на капиталните вложения за жилищното строителство по линията на лимитното строителство и кредитът за индивидуалното и кооперативното жилищно строителство ще възлязат на около 981 млн. лв. С тези средства ще бъдат построени около 1 314 000 м² нова жилищна площ или с около 42% повече в сравнение с 1959 година.

През 1960 г. ще се построят общообразователни училища с 43 900 места и техникуми с 1950 места, при очаквано изпълнение за тази година съответно — 27,222 места и 960 места.

Обемът на строително-монтажните работи за 1960 г. се увеличава спрямо очакваното изпълнение за 1959 г. с 32,2%. За да се осигури изпълнението на този голям обем строително-монтажни работи, се заделят около 200 млн. лева за механизация на строителството срещу 85 млн. лева през 1959 г. Увеличаването на механизацията се налага във връзка с изграждането на голям обем мелниоративни съоръжения и по-широкото внедряване на сглобяемостроителство. Индустриалните методи на работа налагат да бъде организирана в най-скоро време подготовката на достатъчен брой квалифицирани работници и ръководни кадри за този вид строителство. С особена острота се поставя въпросът за подготовка на кадри, които ще могат успешно да управляват скъпите и сложни строителни машини.

По производителността на труда и себестойността на продукцията

В проектоплана се предвижда по-нататъшно повишаване на обществената производителност на труда във всички отрасли на народното стопанство на основата на по-ефективно и рационално използване трудовите и материалните ресурси в страната.

Набелязва се в резултат на усъвършенствуването и по-пълното използване на наличните машини, на внедряването на нова техника и технология на производството и на непрекъснатото повишаване квалификацията на работниците производителността на труда в промишлеността да се повиши с 6,2%, в строителството — с 5,6%, в жп. транспорт — с 5,1%, и търговията на дребно — с 8%.

С проектоплана се предвижда около 60% от увеличението на производителността на труда в промишлеността през 1960 година да се осъществи за сметка на по-доброто използване на съществуващите мощности и внедряването на нова техника. В жп. транспорт около 85% от предвидения ръст на производителността на труда се разчита да се получи от подобряване на технико-икономическите показатели, а в строителството — около 60% за сметка на по-доброто използване на наличната и новодоставената механизация.

При определянето на фонда на работната заплата се е изхождало както от необходимостта за по-нататъшно повишаване на работната заплата в резултат на увеличението на производителността на труда, така и от съображението ръстът на производителността на труда да изпреварва ръста на работната заплата с оглед намаляване фонда на работната заплата в единица продукция. Необходимият фонд на работната

заплата за 1000 лева продукция се очертава да се измени през 1960 г. в основните отрасли на народното стопанство, както следва:

	1959 г. очаквано изпълнение	1960 г. проектноплан	% на сни- жение
1. Промисленост (на 1000 лв. обем пром. продукция)	159,1	154,3	3,0
2. Строителство (на 1000 лв. стр.-монт. работи)	272,0	256,5	5,7
3. Жп. транспорт (на 1000 прив. ткм)	37,2	36,2	2,7
4. Търговия на дребно (на 1000 лв. стокооборот)	22,9	21,7	5,2

Предвиденият ръст на производителността на труда е реален и постижим. За неговото осъществяване обаче е необходимо да се извърши своевременна подготовка, като се набележат и проведат организационно-технически мероприятия за подобряване на условията и организацията на труда.

С оглед да се осигури промишлеността с необходимите квалифицирани технически кадри, в проектоплана се предвижда по-бързо нарастване на инженерно-техническите работници и известно увеличаване на относителното им тегло към общата численост на промишлено-производствения персонал. Числеността на другите категории персонал — служещи, обслужващ персонал, охрана — се увеличава незначително, като се намалява тяхното относително тегло към общата численост на персонала във всички отрасли на народното стопанство.

С проектоплана се предвижда следното разпределение на трудовите ресурси в страната:

	(в %)		
	Отчет 1958 г.	Очаквано изпълнение 1959 г.	Проектоплан 1960 г.
Трудови ресурси — всичко	100	100	100
в т. ч.: Заети в народното стопанство — в материалното производство и непроеизв. сфера	85,8	87,2	88,1
Учащи се в трудоспособна възраст	3,1	3,5	4,1
Трудоспособно население със специално предназначение, домакини, незаети и др.	11,1	9,3	7,8

Както се вижда от тези данни, заложена е положителна тенденция за увеличаване относителния дял на заетите в народното стопанство и учащите се за сметка на намаляване групата на домакинните, незаетите и др. Трябва да се отбележи, че през 1960 г. се очертава общо за народното стопанство — без ТКЗС и частното селско стопанство, да са необходими над 100 000 души нови работници и служачи, в това число 61 хил. души в промишлеността и 16 хил. души в строителството. Понеже естественият прираст на населението в трудоспособна възраст възлиза на около 27 000 души, очертава се през 1960 г. да се срещнат сериозни затруднения при набирането на необходимите работници за някои отрасли на народното стопанство. Големи трудности ще се срещнат при осигуряването на необходимите работници особено за машиностроенето, за мините, дърводобива, производството на строителни материали и за строителството. Налага се още отсега да се вземат срочни мерки за набирането, обучаването и битовото устройване на новите работници.

В резултат на по-рационалното използване на материалните и трудовите ресурси и на намаляване на другите разходи в издръжката на производството и обръщението, в проектоплана се предвижда снижение на себестойността във всички отрасли на народното стопанство. Набелязва се търговската себестойност на 100 лева стокова продукция в промишлеността да се намали от 90,92 лв. през 1959 г. на 89,69 лв. за 1960 г.; сметната стойност на строително-монтажните работи да се снижи с 5,7%; разходите на 100 лв. стокооборот на дребно да се намалят от 8,95 лв. на 8,37 лв. Общата икономия от снижението на себестойността във всички отрасли на народното стопанство през 1960 г. ще възлезе на близо 1200 милиона лева.

Повишаване на материалното и културното положение на народа

В резултат на предвиденото с проектоплана развитие на отраслите на материалното производство се очертава съвкупният обществен продукт да нарастне от 91 131 млн. лева през 1959 г. на 108 409 млн. лева през 1960 г. или да се увеличи с 19%, а националният доход — съответно от 40 887 млн. лева на 49 675 млн. лева, или с 21,5%, при предвиден по директивите за третата петилетка средногодишен прираст 8,5%.

Бързото нарастване на националния доход позволява едновременно с голямото увеличение на фонда на натрупването значително да се увеличи фондът на потреблението, който нараства от 32 468 млн. лв. през 1959 г. на 36 513 млн. лева

през 1960 г. или с 12,5%. В резултат на това реалните доходи на един работещ се очертава да се увеличат през 1960 година с около 18%.

Предвижда се в съответствие с увеличението на доходите и покупателните възможности на населението стокооборотът на дребно да се увеличи по съпоставими цени от 21 630 млн. лева през 1959 г. на 24 700 млн. лева през 1960 г. или с 14,2%. Набелязва се продажбите на най-важните стоки да се увеличат, както следва: на захар — с 12,5%, на месо — с 20,5%, на месни произведения — с 10,5%, на растително-хранителни масла — с 10,4%, на памучни тъкани — с 10,2%, на обувки — със 7,6%, на мебели — с 20,5%, и т. н. Голям ръст се предвижда на продажбите на промишлени стоки, задоволяващи културни и битови потребности на трудещите се, като перални машини, електрически уреди и други.

За да се обогати асортиментът на стоките и се осигури по-добро задоволяване потребностите на населението, през 1960 година се предвижда внос на редица стоки за народно потребление, като маслини, риба, какао, цитрусови плодове, подправки, различни видове битови машини и прибори, текстилни изделия, галантерийни и други стоки.

Наред с грижите за осигуряване на по-добро снабдяване на населението с необходимите стоки, предвиждат се редица мероприятия за по-нататъшното повдигане бита и културата на народа.

Общият брой на учащите се в страната във всички видове и степени учебни заведения се предвижда да достигне около 1 454 390 души срещу 1 368 997 души по очакваното изпълнение за 1959 г. Осигурява се възможност за прибиране в училищата на всички деца, подлежащи на задължително обучение.

В техникумите и професионално-техническите училища ще се приемат 60 100 нови курсисти срещу 52 350 през 1959 година. За да се осигури прибирането на увеличения брой учащи се, предвижда се да се открият 25 нови техникуми и 40 професионално-технически училища. За подобряване на материално-техническата база на средните политехнически училища, техникумите и професионално-техническите училища, с плана по капиталните вложения се отделят за строителство около 140 млн. лева срещу 89 млн. лева през 1959 г. или с 57,3% увеличение.

Новопостъпващите във висшите учебни заведения за редовно обучение ще достигнат 9300 срещу 8280 души през 1959 година, а в задочното обучение — 5000 срещу 4600 души през 1959 г. Броят на новопостъпващите се увеличава главно в тези учебни заведения, които подготвят кадри за материалното производство. Относителният дял на новопостъпващите сту-

денти по инженерно-техническите специалности към общия брой на новопостъпващите се увеличава от 38,7% през 1959 година на 40,9% през 1960 г. Предлага се за пръв път у нас организиране на вечерно обучение в Софийския държавен университет и Икономическия институт „Карл Маркс“, в които да се приемат 200 студенти.

С проектоплана за детските градини се осигурява приемането на 58,4% от децата на възраст от 3 до 7 години, при очаквано изпълнение за 1959 г. 51,8%. Задоволяват се исканията на окръзите за полудневни и летни детски градини. Освен това с проекта се предвижда по-нататъшно разширяване мрежата и увеличаване броя на децата в извънучилищни заведения и специални училища, където се подобрява възпитанието и укрепва здравето на учащите се.

Разширява се дейността на културните и културно-просветните учреждения и институти. През 1960 г. ще бъдат завършени 10 игрални и 92 научно-популярни и хроникално-документални филми. Предвижда се да бъдат открити 107 нови кина.

За по-нататъшно подобряване на здравеопазването в страната с проектоплана се предвижда откриване на 2500 нови болнични легла. Значителен прираст се набелязва на постоянните детски ясли, които се увеличават с 3150 нови места или с 39,4% спрямо очакваното изпълнение за 1959 година. Набелязва се леглата в санаториумите да нарастнат с 924 броя, в това число в туберкулозните санаториуми със 150 броя. Местата в домовете за социални грижи ще се увеличат с 908 броя, или с 20,8% спрямо очакваното изпълнение за 1959 година.

С проектоплана по комуналната дейност се предвижда до края на 1960 г. да се водоснабдят около 115 селища и да се построи с държавни средства и средства на населението около 680 км нова водопроводна мрежа. Предвижда се да продължи водоснабдяването на селищата от групите: Бързия — Врачански окръг, Долина — Толбухински окръг, Търново — Севлиево и други. Ще се извърши разширяване на водоснабдяването на градовете Мичурин, Пловдив, Сливен и други.

През 1960 г. се предвижда да се въведе канализация в още три града — Хасково, Михайловград и Самоков, и се построи 42,1 км канализационна мрежа.

В предложения проектоплан е предвидено през 1960 година да бъдат построени 45 бани с 925 места, от които 10 в градовете с едновременна вместимост 526 места и 13 хотела с 953 места, от които 8 хотела с 811 места в градовете.

Другарки и другари народни представители! Големите успехи, постигнати в развитието на нашата икономика, са тясно свързани с общия небивал подем в целия социалистически лагер. Както справедливо беше отбелязано в Обръщението на ЦК на БКП към комунистите и трудещите се в нашата страна, ние

живеем и работим в забележително историческо време. Грандиозните успехи на Съветския съюз във всички области на икономиката, науката, техниката и особено напоследък в овладяването на Космоса създават увереност за утрешния ден в цялото човечество. Твърдата и последователна миролюбива политика на Съветския съюз и неуморната дейност на другаря Хрущов в защита на мира допринесоха в последно време за значително отслабване на напрежението и разведряване в международните отношения. Съветският съюз обяви мирно икономическо съревнование на най-развитата капиталистическа страна — Съединените американски щати. По своето значение това съревнование прерасна в мирно световно съревнование между двете системи — новата социалистическа система и изживяващия вече своето време капитализъм. Не може да има никакво съмнение, че това съревнование ще бъде спечелено от възходящата социалистическа стопанска система, така както изгревът на деня прогонва мрака на нощта.

Както показват досегашните резултати, задачата за максимално печелене на време в съревнованието с капитализма се решава успешно от Съветския съюз. За периода 1952—1958 година промишленото производство в СССР е нараснало 2,1 пъти при 11,5% средногодишен темп, а в САЩ за същия период промишленото производство се е увеличило само с 11,7% при 1,6% средногодишен темп. За двете години 1959—1960 Съветският съюз ще увеличи производството на стомана с 10 млн. тона, за каквото увеличение на Съединените американски щати бяха необходими 12 години, а добивът на нефт за същите две години в СССР ще се увеличи с 31 млн. тона, докато на Съединените американски щати, за да постигнат такова увеличение, бяха необходими 9 години.

С високи темпове също така развиват своята икономика великият Китай и останалите социалистически страни.

Небивалият подем на световната социалистическа стопанска система начело със Съветския съюз достигна такъв етап, когато развитието на икономиката на отделните социалистически страни престава да бъде само чисто вътрешен въпрос, а придобива важно международно значение за целия социалистически лагер. В доклада си пред XXI конгрес на КПСС Никита Сергеевич Хрущов, спирайки се на новия етап на комунистическо строителство и някои въпроси от теорията на марксизма-ленинизма, посочи, че отделните страни от социалистическия лагер ще навлязат във висшата фаза на комунистическото общество повече или по-малко едновременно. Това ще рече, че развитието на производителните сили, изграждането на социализма както в областта на икономиката, така и в обществените отношения в отделните страни ще става паралелно и съгласувано. Това ще означава също така, че такива страни от социалистическия лагер, които се намират на по-ниско

равнище на икономическо развитие, използвайки преимуществата на новите социалистически производствени отношения и в тясно сътрудничество и взаимопомощ с напредналите социалистически страни, ще ускорят темповете на социалистическото строителство. Без помощта, която ни оказват Съветският съюз и социалистическите страни, не би било възможно постигането на високи темпове в развитието на нашата страна. Начертаната от БКП програма за ускорено икономическо развитие ще ни позволи в непродължителен срок да се приближим в икономическо отношение с по-високо развитите социалистически страни, като с това дадем и ние своя скромнен принос за решаване главната задача на момента — да се достигнат и надминат най-високо развитите капиталистически страни по производство на глава от населението.

Големите преимущества на социалистическия строй, в сравнение с капиталистическия, в бързото развитие на производителните сили и богатствата на отделните страни могат нагледно да се видят, ако се сравнят и данните за следвоенното икономическо развитие на такива съседни страни, каквито са България, Гърция и Турция.

В икономическо отношение до Втората световна война тези страни бяха почти на еднакво равнище. След войната България тръгна по нов, социалистически път, а Гърция и Турция си останаха капиталистически страни. Наистина Гърция и Турция можаха да отбележат известни достижения в своето следвоенно икономическо развитие, но тези техни постижения далеч не могат да се сравнят с огромните успехи, постигнати от Народна република България. За сравнително кратък исторически период България се превърна от изостанала аграрна в напреднала индустриално-аграрна страна. През 1958 г. общото промишлено производство в България надхвърли близо 9 пъти довоенното производство. За същото време промишленото производство в Гърция се е увеличило едва 2,4 пъти, а промишлеността в Турция през 1956 г., за която година разполагаме с официални данни, се е увеличила в сравнение с довоенното производство около 3 пъти.

По данни, изнесени в гръцкия парламент на 24 ноември т. г. от министъра на стопанското координиране Протопадакис, индустриалното производство на Гърция за 1959 г. се очертава да се увеличи само с около 4%, докато в нашата страна промишленото производство, както е известно, се очаква да се увеличи с 25%.

Високите темпове на развитие на нашата страна изискват непрекъснато да се разширява и задълбочава икономическото ни сътрудничество и взаимният стокообмен със страните от социалистическия лагер.

С проектоплана се предвижда през 1960 г. стокообменът ни със социалистическите страни да се увеличи с 18% и да съставлява около 82% от цялата ни външна търговия.

Нашата страна получава от Съветския съюз и останалите народнодемократични страни най-важните за развитието на икономиката ни дефицитни суровини, материали, машини и съоръжения, които имат изключително прозводствено предназначение и съдействуват за бързото развитие на производителните сили. През 1960 г. е предвидено от Съветския съюз и страните с народна демокрация да получим машини и съоръжения за 1714 млн. валутни лева срещу 1399 млн. валутни лева за тази година; кокс — 350 хил. т срещу 285 хил. т; валцувани черни метали — 320 хил. т срещу 221 хил. т; железни тръби — 27.5 хил. т срещу 20 хил. т; петролни продукти — 939 хил. т срещу 692 хил. т; иглолистен дървен материал — 215 хил. м³ срещу 145 хил. м³; памук — 20 хил. т срещу 15.5 хил. т и редица други важни стоки.

През 1960 г. от СССР ще ползуваме около 368 млн. лева кредити, предназначени за доставката на оборудване за коксохимически завод, оловно-цинковия завод, азотно-торовия завод в Стара Загора, ВЕЦ „Кърджали“ и за селскостопански машини. От ГДР ще ползуваме около 51 млн. лева кредити за доставка на съоръжения за целулозния завод в с. Букьовци.

Едновременно с развитието на търговските ни отношения със страните от социалистическия лагер нашата страна ще разширява търговията си и с капиталистическите страни. През 1960 година стокообменът ни с несоциалистическите страни ще се увеличи с около 9% и ще съставлява около 18% от общия ни стокообмен. Външната ни търговия с капиталистическите страни се осъществява на началата на взаимната изгода, поради което разширяването ѝ е в интерес както на нашата страна, така и на съответните капиталистически страни.

Другарки и другари народни представители! В представението от Министерския съвет проектоплан за 1960 г., която е втората година от изпълнение на решенията на Партията и Правителството за ускорено развитие на нашата страна, са набелязани големи задачи, изпълнението на които ще означава да се направи от нашия народ нова решителна крачка напред по пътя на завършване изграждането на социалистическото общество и преминаването към строителството на комунизма.

Както се казва в Обръщението на ЦК на БКП към комунистите и трудещите се в нашата страна: „Планът за 1960 г. изхожда от програмата за ускорено икономическо развитие на Народна република България, осигурява правилни насоки на това развитие. Съставен с дейно участие на трудещите се, на окръжните народни съвети, на специалистите от централните

ведомства, научните институти, той е план реален, в него се съдържат възможности и условия за изпълнението му.“

Твърдо уверени в правилността на политиката на Българската комунистическа партия, вдъхновени от досегашните небивали успехи и от начертаните от Партията грандиозни светли перспективи, трудещите се у нас влагат своя творчески труд за увеличаване богатствата на страната и благоденствието на народа.

Не може да има никакво съмнение, че нашата славна работническа класа, трудолюбивите селяни-кооператори и народната ни интелигенция — комунистите, членовете на БЗНС, безпартийните и комсомолците, целият трудов български народ с готовност и ентузиазъм ще се отзоват на призива на ЦК на БКП и с творчески труд ще вложат усилията си за изпълнението и преизпълнението на плана за 1960 година, за процъфтяването на нашата скъпа социалистическа Родина — Народна република България.

Другарки и другари народни представители! Моля да одобрите и гласувате законопроекта за Държавния народно-стопански план за 1960 година. *(Продължителни ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата, за да направи изложение по законопроекта за бюджета на държавата за 1960 година, др. Кирил Лазаров.

Министър Кирил Лазаров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Проектът на държавния бюджет за 1960 година, който Правителството внася за разглеждане и одобрение от Народното събрание, отразява големия възход в икономическото и културното развитие на нашата социалистическа Родина. Този невиждан подем в нашата страна е резултат на правилното ръководство на Централния комитет на Българската комунистическа партия, героичния труд на работниците, селяните и народната интелигенция и на безкористната, навременна и братска помощ на Съветския съюз и сътрудничеството със страните от социалистическия лагер. Бюджетът на държавата за 1960 година отразява новата голяма крачка, която трябва да направим през идната година за изпълнение на величествената програма, начертана от първия секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков, за ускореното развитие на народното стопанство, просветата, културата, науката и по-нататъшното подобряване жизнения уровень на народа.

Годишите след Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия през 1956 година са един от най-важните периоди в развитието на Народна република България по размаха на творческата дейност на Партията и политическата активност на трудещите се.

Особено след Октомврийския, Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия творческите инициативи на трудещите се получиха широк простор, икономическото развитие на страната тръгна напред с неவிждани досега темпове.

Задачата за ускореното развитие на страната се решава успешно. Отчетните данни за изпълнението на държавния народностопански план и държавния бюджет през настоящата година красноречиво говорят за това. През 1959 година ние достигнахме такова производство на промишлената продукция, каквото беше набелязано по петгодишния план за 1961 година. Значителни са и успехите в селското стопанство. В резултат на всичко това умножават се богатствата на страната, расте националният доход, а следователно и нашите финансови възможности.

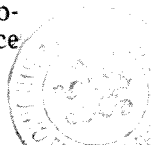
Позволете ми, преди да премина към характеристика на проекта на държавния бюджет за 1960 година, да се спра накратко върху

Резултатите от изпълнението на бюджета за 1958 година и очакваното изпълнение на бюджета за 1959 година

Представените на Народното събрание отчетни данни показват, че през 1958 година държавният бюджет е изпълнен по приходите на сума 20 692 629 000 лева и по разходите — на сума 20 303 629 000 лева или с превишение на приходите над разходите 389 милиона лева. Приходната част на бюджета за 1958 година беше изпълнена в сравнение с одобреното от Народното събрание с около 795 милиона лева или с 4 на сто, а разходите се увеличиха с 540 милиона лева или с 2,7 на сто. В резултат на това превишението на приходите над разходите възлезе близо три пъти повече от утвърдената сума от Народното събрание.

От общата сума на приходите през 1958 година 18 262 милиона лева или 88,3 на сто постъпиха от социалистическото стопанство, а само 11,7 на сто от населението. За нуждите на народното стопанство през годината бяха разходвани 11,6 милиарда лева и за социално-културните мероприятия към 5 милиарда лева. Следователно през 1958 година за народното стопанство и социално-културните мероприятия са разходвани 81,8 на сто от общата сума на бюджета.

През 1959 година бюджетът на държавата беше одобрен по приходите на сума 26 999 милиона лева и по разходите 26 797 милиона лева. В сравнение с 1958 година приходите и разходите са нараснали с около 6,5 милиарда лева в резултат на ускореното развитие на народното стопанство. Досегашно то изпълнение на приходите и разходите дава основание да се

очаква, че бюджетът на държавата за 1959 година ще приключи със значително по-голямо превишение на приходите над разходите, отколкото беше прието от Народното събрание.

Това показва колко правилни и навремени бяха решенията на Централния комитет на Българската комунистическа партия за ускорено развитие на нашата икономика. Под ръководството на Партията трудещите се подеха с ентузиазъм изпълнението на поставените задачи и доказаха тяхната реалност и големите възможности на социалистическото стопанство да върви с бързи темпове напред, да печели победи на икономическия фронт в съревнованието с капиталистическия свят. Заедно с историческите успехи на Съветския съюз, на другите социалистически страни и успехите на социалистическа България също са предвестник, че победата в мирното съревнование между социалистическия и капиталистическия строй принадлежи на социализма.

Успешното изпълнение на бюджета на държавата през 1959 година даде възможност своевременно да се финансират всички мероприятия на държавния народностопански план. През годината бяха премахнати задължителните държавни доставки на селскостопанските произведения, което засили материалната заинтересуваност у селските труженици и стимулира повишаването на производителността на труда. Проведе се снижение на цените на дребно на редица стоки за народно потребление, като тъкани от мериносова и мериносopodobна вълна и от изкуствени текстилни влакна, на редица лечебни средства и т. н. на обща сума над 200 милиона лева.

Преминавам към характеристика на

Проекта на бюджета на държавата за 1960 година

Проектът на държавния бюджет е съставен на основата на проекта на държавния народностопански план и възлиза по приходите на сума 31 247,3 милиона лева и по разходите — на сума 30 826,9 милиона лева или с превишение на приходите над разходите в размер на 420,4 милиона лева. Големите икономически успехи, които трудещите се завоюваха през 1959 година, и набелязаното увеличение на производствената програма за 1960 година водят до ново значително нарастване на финансовите възможности на страната. Вследствие на това ресурсите на държавния бюджет се увеличават и се създава възможност да се насочат много по-големи средства, отколкото през миналите години, за нуждите на народното стопанство и развитието на социално-културните мероприятия. Това нагледно се вижда от следните данни за растежа на обема на бюджета от 1949 година насам:

(в милиарди лева)

	Отчет за 1949 г.	Отчет за 1953 г.	Отчет за 1958 г.	Очаквано изпълнение за 1959 г.	Проект за 1960 г.
Приходи	7,7	17,9	20,7	27,1	31,2

Тези данни са финансов израз на непрекъснатия възход на социалистическото стопанство на Народна република България през годините на първата и втората петилетка и особено през двете години на третата петилетка — периода на ускореното развитие на народното стопанство. За 12 години плано-во стопанство държавният бюджет нараства над 4 пъти, а само растежът през 1959 и 1960 години възлиза на 10,5 милиарда лева, т. е. близо 1,5 пъти повече, отколкото е целият бюджет на държавата през 1949 година.

В сравнение с 1959 година приходите по проекта на държавния бюджет за 1960 година се предвиждат с увеличение от около 4,1 милиарда лева или с 15,2 на сто. Само постъпленията от социалистическото стопанство нарастват с около 3,8 милиарда лева и достигат 28,3 милиарда лева или 90,4 на сто от всички приходи на бюджета. Те са над 20 пъти по-големи от постъпленията на данъци от населението.

В проекта на бюджета за 1960 година се набелязват следните суми по основни видове приходи:

(в млн. лева)

	Очаквано изпълнение за 1959 г.	Проект за 1960 г.
I. Приходи от социалистическото стопанство	24485,2	28273,9
В това число:		
Данък върху оборота	7517,8	7443,4
Отчисления от печалбата на предприятията	4714,9	6170,0
Данък общ доход от кооперации и ТКЗС	480,8	711,4
Приходи от МТС	723,9	876,3
Приходи от горите, от необособени на стопанска сметка дейности, от вноски на предприятия, организации и учреждения за общественото осигуряване, приходи от външнотърговските организации и други постъпления	11047,8	13072,8
II. Постъпления от средствата на населението	2634,8	2973,4
В това число:		
Данъци от населението	1261,5	1395,2

Увеличението на приходите от социалистическото стопанство е свързано с разширяването на производството и снижението на себестойността на продукцията.

Най-голямо увеличение показват отчисленията от печалбата на предприятията и стопанските организации — към 1,5 милиарда лева. Нарастването на отчисленията от печалбите е свързано с увеличението на общата сума на печалбата от около 5,4 милиарда лева през 1959 година на 7 милиарда лева през 1960 година.

Набелязано е през 1960 година от общата сума на печалбата над 1 милиард лева да бъдат оставени в разпореждане на самите предприятия. Тези средства ще послужат за попълване оборотните средства, за извънлимитни капитални вложения, за малка механизация и за задоволяване на комунални и културно-битови нужди на работниците. В сравнение с 1959 година за тази цел се оставят на предприятията от печалбата 104 милиона лева повече. Останалата част от печалбата предприятията трябва да внесат в държавния бюджет. Този начин на разпределение на печалбата стимулира стопанските ръководители и работническите колективи за изпълнението и преизпълнението на количествените и качествените показатели на плана.

По проекта на бюджета се предвиждат постъпления от данък върху оборота от социалистическото стопанство на сума над 7,4 милиарда лева, което съставлява 23,8 на сто от всички приходи на бюджета. Въпреки значителното нарастване на производствената програма и общия размер на бюджета, този приход в сравнение с 1959 година не показва увеличение, а известно намаление. Това се дължи главно на извършените изменения на фабрично-заводските цени на редица стоки във връзка с отменяване задължителните държавни доставки на селскостопанските произведения, проведеното снижение на цените на дребно на някои тъкани, лечебни средства и пр.

Благодарение на проведените мероприятия в областта на селското стопанство, извършеното уедряване на ТКЗС и разгорялото се съревнование за увеличаване на добивите, което обхваща всички къщица на нашето Отечество, доходите на ТКЗС през 1959 година се очаква значително да нарастнат. Това намира съответен израз в приходите на бюджета от данък върху общия доход от кооперациите и ТКЗС, които за 1960 година се предвиждат с увеличение от 230 милиона лева.

Във връзка с новото значително увеличение на програмата на машинно-тракторните станции набелязва се приходите от тях да възлязат на 876 милиона лева, или със 152 милиона лева повече от 1959 година.

Поради нарастването на броя на работниците и фонда на работната заплата през 1960 година приходите от данъци се

увеличават със 133 милиона лева. Относителният дял на тези приходи в бюджета на държавата съставлява нищожен процент и от година на година намалява. През 1960 година данъците от населението съставляват 4,5 на сто от общата сума на приходите при 4,7 на сто през 1959 година.

Увеличението на доходите на населението намира ярък израз в нарастването на спестовните влогове. През 1960 година се предвижда спестовните влогове на населението в Държавната спестовна каса да нарастнат от 5,7 милиарда лева на 7,1 милиарда лева. Това изисква органите на Държавната спестовна каса да работят още по-енергично и да обслужват още по-добре населението.

Увеличават се и жилищните спестявания в Българската инвестиционна банка. Само през 1960 година се предвижда за жилищни спестовни влогове населението да внесе нови 360 милиона лева.

Непрекъснати успехи завоюва и нашето държавно застрахователно дело. През 1960 година се предвижда от имуществено и лично застраховане да постъпят в Държавния застрахователен институт вноски в размер на 520 милиона лева срещу 443 милиона лева през 1958 година. Държавното застраховане у нас се ползува с пълното доверие на гражданите, ТКЗС и пр. Това доверие е резултат на своевременното и пълно обезщетяване на застрахованите при щети, злополуки и пр. Достатъчно е да се спомене само, че през последните 5 години Държавният застрахователен институт е изплатил обезщетения за земеделски култури, животни, сгради и други имущества на ТКЗС в размер над 1,3 милиарда лева. Необходимо е застрахователните органи да подобрят още повече своята работа.

В сравнение с очакваното изпълнение за 1959 година разходите на държавния бюджет за 1960 година се увеличават с 4,4 милиарда лева или с 16,5 на сто. Разходите се насочват в следните основни направления:

	(в млн. лева)	
	Очаквано изпълнение за 1959 г.	Проект за 1960 г.
Народно стопанство	17409	19995
Социално-културни мероприятия	5511	6605
Издръжка на управленческия апарат	643	702

За по-нататъшното развитие с ускорени темпове на народното стопанство и за разширяване на социално-културните мероприятия в проектобюджета на държавата за 1960 година се предвижда да се разходват общо 26,6 милиарда лева

срещу 22,9 милиарда лева през 1959 година. Това означава, че за тези цели ще се насочат нови около 3,7 милиарда лева, а заедно с резервния фонд — общо 4 милиарда лева, или към 92 на сто от целия прираст на бюджета за 1960 година. Следователно над 87 на сто от всички разходи на бюджета се насочват за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия — за по-нататъшното изграждане на социалистическото общество в Народна република България. Тези цифри най-красноречиво говорят за творческия характер на държавния бюджет за 1960 година.

Проектобюджетите на народните съвети

Извършената през 1959 година реорганизация на държавното и стопанското ръководство и ускорените темпове за развитие на народното стопанство доведоха до рязко увеличение на общия обем на местните бюджети. В проекта на държавния бюджет за 1960 година местните бюджети се предлагат за одобрение в размер около 8 милиарда лева срещу 3,3 милиарда лева през 1958 година. Това показва, че само за две години местните бюджети нарастват близо 2 и половина пъти и заемат вече 26 на сто от общия обем на държавния бюджет. Порасналата роля и значение на народните съвети в изпълнението на стопанските и културните задачи по този начин намират ярък израз в средствата на местните бюджети. Чрез местните бюджети понастоящем се насочват крупни средства за финансиране на промишлеността, строителството, търговията, селското стопанство, просветата, културата, здравеопазването и комунално-битовите мероприятия.

Само за нуждите на народното стопанство през 1960 година по местните бюджети се предвижда да се разходват към 4,7 милиарда лева срещу 900 милиона лева през 1958 година, или с 3,8 милиарда лева повече. Това увеличение е резултат на преминаването в подчинение на народните съвети на голямата част от промишлените предприятия и строителството в страната. За лимитни капитални вложения по местните бюджети през 1960 година се предвижда да се разходват над 2 милиарда лева, докато през 1959 година тези разходи възлизаха на 340 милиона лева.

Голяма част от мероприятията на Партията и Правителството за повишаване на материалното благосъстояние и културното равнище на населението се провежда чрез местните бюджети. Ежегодно от бюджетите на народните съвети се разходват значителни средства за благоустрояване на населените места, за електрификация, водоснабдяване, озеленяване и хигиенизиране на селищата и пр. Във връзка с това за направи на нови паважни настилки, градини, паркове и т. н. през 1960

година се предвижда от местните бюджети да се разходват 173 милиона лева, а за поддържане на съществуващите водопроводи, канализации, улични настилки, паркове и др. — 341 милиона лева.

По бюджетите на народните съвети се финансира огромната мрежа от заведения на социално-културните мероприятия — училища, здравни заведения, театри, оркестри, читалища и т. н. За издръжката на тези заведения и за по-нататъшното им разширение през 1960 година е набелязано по местните бюджети да се разходват към 2,9 милиарда лева. Само за нуждите на здравеопазването народните съвети ще разходват над 1 милиард лева, или към 93 на сто от всички разходи по държавния бюджет, предназначени за тази цел. По местните бюджети през 1960 година се предвижда да се разходват също около 1,7 милиарда лева, или 76 на сто от средствата, предвидени в държавния бюджет за нуждите на просветата.

Огромните средства, които ще се разходват по бюджетите на народните съвети, налагат да се вземат съответни мерки за своевременното и пълно постъпване на предвидените приходи и да се води борба за строг режим на икономии при разходване на средствата. От работата на местните органи зависи изпълнението не само на приходите по бюджетите на народните съвети, но и общото изпълнение на приходите по държавния бюджет. Ето защо необходимо е още отсега народните съвети да набележат необходимите мероприятия с оглед от началото на годината да почне ритмично изпълнение на плановете по всички показатели, за да се осигурят редовни постъпления в бюджета.

Финансиране на народното стопанство

За финансиране на народното стопанство през 1960 година от бюджета на държавата е набелязано да се разходват към 20 милиарда лева, или с около 2,6 милиарда лева повече от 1959 година. Заедно със собствените средства на предприятията през 1960 година за тази цел ще се изразходват към 21 милиарда лева, с която сума ще се обезпечи по-нататъшно развитие на тежката промишленост, леката и хранителната промишленост, селското стопанство, строителството, транспорта и съобщенията, търговията и т. н. Само за нуждите на народното стопанство през идната година ще се употребят средства, които надхвърлят целия бюджет на държавата през 1958 година. Това показва какъв огромен растеж е постигнат в развитието на нашата икономика и какви големи грижи полагат Централният комитет на Българската комунистическа партия и Правителството за ускоряване темповете за изграждане на социалистическото общество и подобряване на благосъстоянието на народа.

Финансиране на промишлеността и строителството

Българската комунистическа партия и Народното правителство неотклонно провеждат ленинския принцип за индустриализация на страната и на първо място за изграждането на тежката промишленост. Тази линия е правилна, защото материалната основа на социализма може да бъде само тежката промишленост, която осигурява техническото превъоръжаване на цялото народно стопанство. Тя способствува за по-нататъшното развитие на леката промишленост и на селското стопанство.

От общата сума за финансиране на народното стопанство през 1960 година за по-нататъшното развитие на промишлеността от бюджета се отпускат близо 4,1 милиарда лева, или над 1 милиард лева повече, отколкото през 1959 година.

През 1960 година се предвижда нашата промишленост да разполага с основни фондове на стойност 30,2 милиарда лева. Докато основните фондове на промишлеността през втората петилетка се увеличиха с около 9,5 милиарда лева, само за две години — 1959 и 1960, това увеличение ще бъде 7,2 милиарда лева. В резултат на това общата промишлена продукция през 1960 година е набелязано да се увеличи близо 11,4 пъти в сравнение с 1939 година. Успехите на нашата промишленост се очертават още по-ясно, ако ги сравним с данните за производството у нас и в Турция.

На глава от населението в Турция се произвеждат годишно, към 1957 година, 82 киловата електрическа енергия, а в България за същото време — 352; каменни въглища — в Турция 224 кг, а в България над 1540; стомана — в Турция 6,9 кг, а в България — 20,8; цимент — в Турция 49,5 кг, а в България — 116; захар — в Турция 11,8 кг, а в България — 15,3.

В съответствие с увеличаването на производствената програма на стопанските предприятия и организации нарастват и предоставените им оборотни средства. През 1960 година се предвижда собствените оборотни средства да нарастнат с 679 милиона лева и да достигнат общата сума 7,9 милиарда лева. Освен това предприятията и стопанските организации ще ползват банков кредит на сума около 17 милиарда лева. Огромната сума в размер около 25 милиарда лева, с която стопанските предприятия и организации ще разполагат през 1960 година, трябва да се използва най-рационално за постигане на максимален стопански ефект.

Нарасналият размер на оборотните средства позволява на стопанските предприятия и организации да поддържат нормални количества запаси от материали и суровини, което е важно условие за ритмично и своевременно изпълнение на поставените в плана задачи.

Трябва обаче да се отбележи, че все още редица ръководители на стопански предприятия и организации не обръщат достатъчно внимание за най-правилното и ефективно използване на предоставените им от държавата оборотни средства. В много предприятия съществуват все още големи количества наднормативни запаси, които в редица случаи не се оползотворяват, а се замразяват значителни средства. Така например само ДИП „Ахмед Татаров“, Габрово, има наднормативни запаси над 1 милион лева, ДИП „Христо Ботев“, Калофер — над 11 милиона лева и т. н.

Правилното и ефективно използване на оборотните средства и ускоряването на тяхната обращаемост има голямо народно стопанско значение. В това отношение по-голяма помощ за стопанските организации могат и трябва да окажат финансовите органи, Българската народна банка и Българската инвестиционна банка. Органите на финансово-кредитната система трябва да засилят още повече своето внимание върху въпросите за разкриване на резервите в народното стопанство, за ускоряване обращаемостта на оборотните средства, за намаляване свръхнормативните запаси в предприятията и правилното разходване на материалните и паричните ресурси.

Осъществяването на ускореното икономическо развитие през 1960 година е непосредствено свързано с извършването на огромно по размер капитално строителство.

От общата сума за капиталните вложения през 1960 година в размер на 7,6 милиарда лева по бюджета на държавата ще се разходват 5,6 милиарда лева, или 1,5 милиарда лева повече от 1959 година. Освен това на строителните организации се предоставят допълнително над 87 милиона лева за оборотни средства, за снабдяване с материали, детайли и др. за изпълнение на строителната дейност.

През 1960 година се предвижда от бюджета да се разходват за финансиране на капиталните вложения в промишлеността 3,1 милиарда лева, а освен това със средства на предприятията 1,3 милиарда лева.

Наред с това ще се извърши огромно мелиоративно строителство, строителство на селскостопански сгради, като семеохранилища, птичарници, овчарници, телчарници, свинарници и други, със собствени средства на ТКЗС и банков заем в размер към 2,6 милиарда лева срещу 1,8 милиарда лева през 1959 година, или към 800 милиона лева повече.

По линията на жилищната спестовност през 1960 година е набелязано да се осъществи широко кооперативно и индивидуално жилищно строителство. За целта се предвижда банков кредит и собствени средства на спестителите 750 милиона лева, или 250 милиона лева повече от 1959 година.

За по-нататъшно подобряване на пътната мрежа в страната се предвиждат над 409 милиона лева срещу одобрени от Народното събрание за 1959 година 330 милиона лева.

През 1960 година е поставена задачата стойността на строителството да се снижи с 5,7 на сто и се осъществи икономия в размер на 195 милиона лева. Това налага строителните организации да подобрят значително своята работа.

На Октомврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия т. г. бяха посочени пътищата за издигане на строителството до нивото на изискванията на ускореното икономическо развитие на страната. Набелязани бяха редица мероприятия за подобряване стила и методите на работата в строителството и отстраняване на съществуващите в него слабости. Необходимо е още отсега да се извърши огромна предварителна работа за ритмичното и качествено изпълнение на голямото строителство през 1960 година. Изпълнението на тази задача изисква по-нататъшно подобряване на работата по проектирането, осигуряване на достатъчен брой квалифицирани строителни работници и най-рационално да се използва съществуващата механизация. От особено важно значение е усъвършенствването и подобряването на контрола върху строителството. Българската инвестиционна банка и инвеститорите трябва да упражняват много по-ефективен контрол, отколкото досега, за качеството на проектирането и изпълнението на строителството с оглед да се отстранява всичко онова, което неоправдано оскъпява строителните обекти, и да следят най-строго за спазване на плановата и финансовата дисциплина. От ефективността на контрола в значителна степен зависи срочното и качествено завършване на новите производствени мощности.

Финансиране на търговията

За по-пълното задоволяване нуждите на населението с качествени и разнообразни стоки и обезпечаване преработването на увеличаващото се производство на суровини от селското стопанство от бюджета на държавата за 1960 година се насочват 853 милиона лева за по-нататъшното развитие на отраслите, произвеждащи стоки за потребление.

Партията и Правителството полагат непрекъснати грижи за подобряване снабдяването на населението с търсените от него стоки, за разширение мрежата на търговските организации с оглед тя да се доближи още повече до потребителите, а така също значително да се подобри работата на търговските организации.

Във връзка с това през 1960 г. се предвиждат около 328 милиона лева за снабдяване на търговските организации с оборотни средства, за разширяване търговската мрежа, обу-

веждане на търговските магазини и общественото хранене и пр. През 1960 година се предвижда да се продадат на населението месо с 20,5 на сто повече от 1959 година; мебели — 20,5 на сто; зеленчукови консерви — 31,8 на сто; памучни тъкани — 10,2 на сто; вълнени тъкани — 12,5 на сто; захар — 12,5 на сто; растителни и хранителни мазнини — 10,4 на сто, и т. н.

Трябва да се отбележи, че през 1959 година някои окръжни народни съвети и търговски организации допуснаха сериозни слабости, като не обръщаха достатъчно внимание за своевременното снабдяване на търговските организации с достатъчно качествени и разнообразни стоки. Ръководителите на някои окръжни търговски предприятия не осигуряват достатъчен контрол върху работата на търговските организации на дребно и не вземат мерки за бързото изкупуване и превозване на стоките от производствените предприятия и складовете на едро до магазините на дребно. В резултат на това се допусна в редица случаи хранителни и промишлени стоки да липсват в магазините и нуждите на населението да останат незадоволени от трикотаж, конфекция, строителни материали (вар, тухли и др.), месни произведения, масло и др. В някои окръзи не се вземаха също така достатъчно мерки за своевременното снабдяване на населението с разхладителни напитки, бира, сладкарски изделия и други.

Някои ръководители на ТКЗС не спазваха договорите и отклоняваха част от продукцията си за продажба на кооперативните пазари. С това те нарушаваха държавната и плановата дисциплина.

Финансиране на селското стопанство

Нашите планове за ускорено развитие на селското стопанство се основават преди всичко на порасналите икономически възможности на трудово-кооперативните земеделски стопанства, на тяхната способност да функционират като големи многоотраслови и високостоклови селскостопански предприятия. Обединяването на кооперативните стопанства създаде условия за най-правилно използване на земята, техниката и труда, за увеличаване на неделимия фонд, за най-целесъобразно използване на паричните средства и следователно за разширяване на материално-производствената база на селското стопанство. Великата трудова сила, която наброява повече от два милиона селяни-кооператори, извършва огромна творческа работа за ускорено развитие на селското стопанство.

От своя страна държавата провежда всички необходими мероприятия за укрепване на селското стопанство.

Политиката на Партията и народната власт в областта на селското стопанство намира своя материален израз в бюджете.

та на държавата. За 1960 година се предвижда да се разходват за селското стопанство общо към 3,3 милиарда лева, при очакван разход за 1959 година около 2,8 милиарда лева. Освен това предвижда се Българската инвестиционна банка да отпусне дългосрочни заеми на трудово-кооперативните земеделски стопанства за строителство, трайни насаждения и др. на сума 885 милиона лева. През 1960 година, извън банковите средства, трудово-кооперативните земеделски стопанства ще използват за строителство около 1,7 милиарда лева собствени средства, което ярко илюстрира повишаването на тяхната икономическа мощ.

В проектобюджета за 1960 година главната тежест на разходите за селското стопанство се пада на издръжката на машинно-тракторните станции, за която цел са предвидени към 1,3 милиарда лева. Бързото развитие на машинно-тракторните станции, ежегодното им снабдяване с многобройна селскостопанска техника осигуриха висок уровень на механизацията на селскостопанските работи в трудово-кооперативните земеделски стопанства. Наред с това, благодарение на подобряване на квалификацията на механизаторските кадри и по-доброто използване на машините, себестойността на тракторните работи непрекъснато се снижава. През 1954 година себестойността на декар мека оран беше 10,22 лева, през 1958 година — 7,16 лева, а за 1960 година се планират 6,95 лева.

През 1960 година ще се разходват за нуждите на държавните земеделски стопанства към 258 милиона лева главно за извънлимитни капитални вложения.

В резултат на прилагането на прогресивни агротехнически и зоотехнически мероприятия държавните земеделски стопанства получават значително по-високи добиви и по-голяма продуктивност в сравнение с трудово-кооперативните земеделски стопанства и частните земеделски стопанства.

Макар относителният дял на продукцията на държавните земеделски стопанства към общата селскостопанска продукция да е сравнително малък, те предават на държавата значителни количества произведения. Освен това държавните земеделски стопанства осигуряват за селското стопанство високопродуктивни племенни животни, качествени сортови семена и други.

Възприемайки с най-голяма готовност указанията на Централния комитет на Българската комунистическа партия за огромното значение на напояването в борбата за високи добиви, трудещите се селяни разгърнаха широко мелиоративно строителство. За по-малко от една година само в трудово-кооперативните земеделски стопанства бяха изградени стотици помпени станции, малки язовири, напонтелни канали и др. По такъв начин трудовите селяни превръщат в живо дело реше-

нието на Централния комитет на Партията и Министерския съвет за достигане до 1965 година 20 милиона декара поливни площи.

За провеждане на мероприятията, свързани с по-нататъшното развитие на растениевъдството, в проекта на бюджета са предвидени към 193 милиона лева, или с около 50 милиона лева повече от 1959 година. Най-голяма сума се набелязва за заплащане на премии за изкупените сортови семена, която се увеличава от 68 милиона лева през 1959 г. на 87 милиона лева през 1960 година. Осигуряват се 59 милиона лева във връзка с провеждането на мероприятията за борба с ерозията, или 24 милиона лева повече, отколкото през 1959 година. Обезпечават се необходимите средства и за борба с вредителите по селскостопанските култури, за подобряване на селското стопанство в района на Огражден планина, град Мелник и Кресненското дефиле, за земеустройство, за различни поощрения за увеличаване на трайните насаждения и др.

В резултат на повишаването на равнището на агротехниката и на прилагането на прогресивни методи при засяването, отглеждането и прибирането на реколтата продукцията на растениевъдството непрекъснато се увеличава. През 1959 година, въпреки наличието на неблагоприятни природни условия, средният добив от един декар за пшеницата възлиза по предварителни данни на 171,7 кг срещу 160,9 кг през 1958 година, докато при буржоазния режим през периода 1940—1944 година средният добив на пшеницата е бил 95,6 кг от декар. Предвиденото по-нататъшно разширяване на механизацията, напояването, торенето, внедряването на високодобивни култури и други мероприятия несъмнено ще допринесе за постигане на набелязаните през 1960 година високи добиви и увеличаване на общата продукция на растениевъдството.

По проекта на държавния бюджет за развитието на животновъдството се предвиждат 118 милиона лева. Тези средства се насочват за подобряване породния състав на селскостопанските животни, за ветеринарното им обслужване и други мероприятия. Само за производство и доставка на медикаменти, дезинфекционни и противопаразитни средства са предназначени към 35 милиона лева. За развитието и подобряването на изкуственото осеменяване се осигуряват около 36 милиона лева. Бюджетът съдържа и необходимите средства за издръжка на ветеринарни лечебници, на ветеринарно-санитарен надзор, на екарисажи, както и за централно снабдяване с разплодници, инструментариум и т. н.

Средствата, които отпуска държавата за развитието на животновъдството, ще съдействуват за успешното решаване на задачата за по-нататъшното повишаване броя на селскостопанските животни и продукцията от тях.

В проекта на бюджета са предвидени 62 милиона лева за изплащане допълнителни възнаграждения на издигнатите за ръководни кадри на трудово-кооперативните земеделски стопанства и на селскостопанските специалисти, които са на основно заплащане в кооперативните стопанства.

За мероприятията по горското стопанство са предназначени 247 милиона лева, или с 48 милиона лева повече от 1959 година. Тези средства ще се разходват за провеждане на залесителни мероприятия, опазване на горите и развитие на дивечовъдството. По плана за 1960 година ще бъдат залесени 900 хиляди декара нови площи, или 200 хиляди декара повече в сравнение с 1959 година.

В нашето село ежегодно се вливат нови квалифицирани селскостопански кадри. През 1958 година специалистите с висше и средно специално образование, заети в селското и горското стопанство, наброяват към 15 хиляди души, като само за една година те са се увеличили с около 2 хиляди.

У нас през 1958 година имаше повече от 1900 ветеринарни лекари, докато в Турция през 1956 година е имало около 840 души.

Големите средства, които държавният бюджет ежегодно отделя за финансиране на селското стопанство, способствуват за неговото по-нататъшно бързо развитие. Значителното увеличение на бюджетните средства за селското стопанство през следващата година е нов съществен принос на народната власт към усилията на нашите трудолюбиви кооператори за успешното изпълнение на селскостопанските задачи, които Партията и Правителството са поставили пред тях.

Ние с гордост трябва да отбележим, че нашето селско стопанство се намира в рязък подем. Решенията на Октомврийския и Ноемврийския пленуми от 1958 година и Януарския от 1959 година се провеждат успешно в живота.

Такива темпове на развитие и на растеж на селското стопанство България не е имала никога досега. Тези успехи са резултат на правилната политика на Централния комитет на Българската комунистическа партия, на неговата огромна организаторска работа, на героическия труд на всички труженици на селското стопанство.

Финансиране на социално-културните мероприятия

Другарки и другари народни представители! Успешното изпълнение на третата петилетка в съкратени срокове осигурява непрекъснат растеж на материално-техническата база на социализма в нашата страна. Постигнатите досега големи политически, икономически и културни успехи и величествените перспективи на утрешния ден заякчават още повече съюза на работническата класа и селяните, укрепват още повече мо-

рално-политическото единство на нашия народ под знамето на нашата родна Комунистическа партия.

Забележителната програма за ускорено развитие на народното стопанство, изложена с пределна яснота и задълбоченост от другаря Тодор Живков и единодушно одобрена от Народното събрание на третата редовна сесия през месец март т. г., съдържа светли перспективи за подобряване на материалното и културното положение на народа.

Постиженията на стопанския фронт дават и в бъдеще ще дават още по-големи възможности да се провеждат мероприятия за всестранно подобряване на живота на трудещите се — неотменим закон на социалистическия строй.

В условията на социалистическото общество материалното и културното равнище на живота на народа расте не само за сметка на личните доходи, но и в резултат на все повече увеличаващите се обществени фондове и преди всичко от средствата на държавния бюджет. Нашето движение напред към завършване на строителството на социализма се съпровожда с отпадане на редица разходи от семейните бюджети, които започват да се удовлетворяват от обществените фондове, какъвто е случаят с всенародното безплатно лечение, възпитанието и образованието на децата, осигуряването при старост, болест и т. н.

За финансирането на социално-културните мероприятия по проекта на бюджета са предвидени 6,6 милиарда лева. Тази сума е равна приблизително на целия бюджет на държавата през 1949 година. В сравнение с очакваното изпълнение за 1959 година разходите за социално-културните мероприятия нарастват с 1,1 милиарда лева. През никоя година досега не е имало такова чувствително увеличение на тези разходи. През 1960 година разходите на бюджета за социално-културни мероприятия ще възлязат средно на един жител около 838 лева, докато през 1953 година, първата година на втората петилетка, са съставлявали около 430 лева.

По отделни видове разходи кредитите за социално-културните мероприятия се разпределят, както следва:

	(в млн. лв.)	
	Очаквано изпълнение 1959 г.	Проект 1960 г.
За образование, подготовка на кадри, за детски градини и извънучилищни мероприятия	1706	2188
За култура, наука и изкуство	592	685
За здравеопазване и физическа култура	967	1135
За държавно обществено осигуряване и социално подпомагане	2246	2597

Проектобюджетът обезпечава необходимите средства за провеждане на мероприятията, **набелязани в Закона за по-тесна връзка на училището с живота и за по-нататъшното развитие на народното образование в Народна република България.** Преустройството на системата на народното образование у нас се извършва върху основата на **положителните страни на досегашния ни опит и върху съветския опит, в пълно съответствие с принципите на комунистическото възпитание.** Насочвайки обучението и **възпитанието на учащите се към все-странныя подготовка, която съчетава изучаването на науките, формирането на марксистко-ленински мироглед, придобиването на трудови навици и производствено умение, както и правилно физическо, естетическо и нравствено възпитание,** Партията и народната власт изпълняват своя дълг към нашето младо поколение.

Главната особеност на измененията в образователната система се състои в превръщането на досегашното общообразователно училище в трудово и политехническо производствено обучение. Във връзка с това, както и поради увеличението на броя на учащите се, разходите за **всеобщото обучение се увеличават от 878 милиона лева през 1959 година на 1058 милиона лева през 1960 година.** Политехническото и трудовото обучение е немислимо без подходяща материална база. **Необходими са кабинети и учебни работилници, обзаведени със съвременни инструменти и машини.** През 1960 година ще продължи това обзавеждане, за която цел в проектобюджета са предвидени необходимите средства.

Наред с развитието на средните политехнически училища **значителен ръст получават и редица мероприятия, които подпомагат грижите за обучението, възпитанието и почивката на учениците.** Броят на учениците в общежитията и пансионите ще се увеличи от 15 200 на 27 022, в ученическите занимални от 18 000 на 28 000, броят на почиващите в летни извънградски лагери от 148 000 на 160 000 и т. н. За тези мероприятия в бюджета се предвиждат около 120 милиона лева, или 30 милиона лева повече от разходите през 1959 година.

Нашето общообразователно училище се насочи правилно към подготвянето на младежта за практическа дейност в материалното производство. Наред с това обаче, за да се задоволят нуждите на народното стопанство, което се развива с бързи темпове, са необходими повече специалисти с висше, средно и практическо професионално образование. Към 1 юли 1958 г. у нас се наброяваха 205 144 специалисти с висше и средно образование. Три четвърти от тези специалисти са завършили образованието си през годините на народната власт. От тях през първата петилетка са подготвени 51 256, а през втората петилетка 72 436. Само за три години—1958, 1959 и 1960, броят на завършилите висше и средно специално образование ще

надхвърли 60 000 души. Тези данни най-неопровержимо показват, че грижата за подготовката на кадри за народното стопанство е първостепенна грижа на народната власт.

В края на 1958 година у нас имаше към 13 680 инженери и архитекти, като ежегодно в народното стопанство се вливат нови 1700 висши технически специалисти. По този начин броят на нашите висши инженерно-технически кадри е по-голям от този в Гърция и Турция, взети заедно. В Гърция през 1958 година е имало 6114 души, включително инженерите-пенсионери, носещи званието „Почетни инженери“, а в Турция броят на тези кадри е достигнал 7198 души.

Трябва да се отбележи, че в Гърция едва през настоящата година е одобрен закон, по силата на който в продължение на няколко години трябва да се открият училища за създаване на технически кадри.

Разходите на висшите учебни заведения възлизат по проектобюджета за 1960 година на 226 милиона лева, или с около 21 милиона лева повече, отколкото през 1959 година. За полувисшите, средните специални училища и за професионално-техническите училища се предвиждат 346 милиона лева. Тези средства обезпечават издръжката на увеличения брой учащи се, а така също подобряването на материалната база на обучението.

Изхождайки от перспективите за развитието на страната, Централният комитет на Българската комунистическа партия и Министерският съвет с постановлението за по-нататъшното развитие на българската наука и пр. определиха насоките, в които трябва да се развиват отделните клонове на науката.

Осъществяването на тези решения е осигурено с необходимите кредити по проектобюджета на държавата за 1960 година. Разходите на Българската академия на науките, на ведомствените научноизследователски институти и на висшите учебни заведения се предвиждат на обща сума 527 милиона лева, или с 84 милиона лева повече, отколкото през 1959 г. Само за Българската академия на науките се предвиждат 80 милиона лева, без капиталните вложения, или с 23 милиона лева повече от 1959 година.

В нашата програма за перспективното развитие на страната важно място заемат грижите за отглеждането и възпитанието на подрастващото поколение. Партията и Правителството се стремят към възможно най-пълно обхващане на децата от предучилищна възраст в детските градини, където те най-правилно могат да се развиват идейно и физически.

За издръжката на детските градини в проекта на бюджета се предвижда сумата 159 милиона лева, която е с около 29 милиона лева повече, отколкото през 1959 година. Този ръст произтича главно от увеличението на броя на децата, посещаващи детските градини.

Развитието на детските заведения показва, че нашата партия полага непрекъснати грижи за всестранното развитие и комунистическото възпитание на децата. Както е известно, В. И. Ленин в своята статия „Великият почин“ назова детските заведения „кълнове на комунизма“, разглеждайки ги като съвсем ново явление, присъщо само на социалистическото общество и отлично от всичко това, което може да се намери в капиталистическия свят.

През 1960 година ще се даде по-нататъшен тласък в развитието на всички културно-просветни звена.

За финансиране дейността на читалищата по проекта на бюджета са предвидени кредити в размер над 37 милиона лева. Тези средства ще позволят да се подобри обслужването в читалищата, да нарастне книжният фонд, да се разшири и подобри културно-просветната работа.

За издръжката на театри, опери, оркестри и ансамбли от държавния бюджет ще се разходват към 71 милиона лева, а за библиотеки, музеи, картинни галерии и за поддържане паметниците на културата — повече от 36 милиона лева. За подобряване методическото ръководство и подпомагане дейността на самодейните колективи са предвидени към 10 милиона лева.

Голяма културна придобивка на нашия народ е българската телевизия. През тази година тя бе пусната в пробна експлоатация, а през 1960 година ще премине в редовна експлоатация. Във връзка с това по бюджета се предвиждат необходимите средства за дообзавеждане с апаратура, за снабдяване с концертно облекло, за филмови и магнетофонни ленти, за телевизионни постановки и т. н.

Осигурени са средства и за издръжка на съществуващите радиотранслационни възли и за обзавеждане на нови такива.

През 1960 година ще се увеличи и броят на кината със 107, от които 102 ще бъдат открити в селата.

Характерни са данните за разпространението на кинорежата и радиофикацията. Радиофицираните села се увеличиха от 25 през 1948 година на 1629 в 1958 година. През 1939 година у нас имаше всичко 155 кина, от които само 32 в селата. В 1960 година броят на кината ще достигне 1508, от които 1284 в селата. Следователно при общо увеличение на кинорежата 10 пъти, броят на кината в селата се е увеличил 40 пъти. През 1958 година в селата са направени 100 пъти повече кинопрожекции в сравнение с 1939 година, а броят на посетителите е три пъти по-голям от кинозрителите в градовете през 1939 година. Нашите успехи в тази област се очертават още по-ярко, като се има предвид, че в Турция функционират около 300 кинотеатъра, болшинството от които са съсредоточени в Истанбул, Анкара и Измир.

Разходите за здравеопазването и физкултурата се предвижда да нарастнат през 1960 г. от 967 милиона лева за 1959 година на 1135 милиона лева или със 17,4 на сто, а в сравнение с извършените разходи през 1952 година се увеличават повече от два пъти. С предлаганото увеличение на кредитите за 1960 година се обезпечава откриването на предвидените по народностопанския план нови болнични легла, здравни заведения, детски ясли, родилни домове и пр.

В нашата социалистическа Родина цялото население се ползува от безплатна медицинска помощ, което е крупна придобивка за трудещите се, докато в капиталистическите страни трудовите хора разходват значителна част от своите доходи за лечение. В най-развитата капиталистическа страна — Съединените американски щати, стойността на петдневно лечение в болницата или на малка операция значително надминава средната месечна заплата на средния американец.

Здравеопазването в капиталистическите държави е източник на печалби. В САЩ за най-обикновената операция от апандисит гражданинът следва да заплати 450—500 долара, а продължителното лечение или по-тежките операции са недостъпни за милионите трудови хора. Поради това смъртността в капиталистическите страни е значително по-висока от социалистическите страни. В буржоазна България смъртността на населението също беше висока. На 1000 души от населението при капиталистическия режим (през периода 1925—1944 година) умираха през годината 15,3% човека. Грижите на Партията и Правителството по здравеопазването на населението доведоха до чувствително намаляване на заболяемостта в нашата страна, в резултат на което спадна и смъртността почти 2 пъти. Сега у нас смъртността е една от най-ниските в света. В 1958 година тя достигна 7,9 човека на 1000 души от населението, докато във Финландия е 8,9, а в САЩ — 9,5, в Швеция 9,6, във Франция — 11,2, в Англия — 11,7, а в някои западноевропейски държави като Белгия, Португалия, Люксембург и др. по данни за 1956 година достига над 12 на хиляда души от населението.

Сериозните победи над болестите у нас, намалението на смъртността, значителното увеличение на продължителността на живота и подобряване здравето на населението е резултат преди всичко на новия социалистически обществен строй. За това имат заслуга и българските лекари. Победата на социализма означава не само материално благоденствие и духовно развитие на човека, но и физическо развитие на личността, здраве и дълголетие.

От общата сума на разходите за социално-културните мероприятия най-голям дял заемат тези за социално осигуряване — пенсии, помощи и други, за които през 1960 година се

предвижда да се разходват 2597 милиона лева, или с 351 милиона лева повече от очакваните разходи през 1959 година. Освен тези средства набелязано е от фонда за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори през 1960 година да се изразходват 770 милиона лева за пенсии. Увеличават се разходите за пенсии на работници и служители от 1193 милиона лева на 1412 милиона лева, разходите за изплащане помощите за деца — от 527 милиона лева на 570 милиона лева. Освен това значителни суми ще се разходват за обезщетения в случаите на временна нетрудоспособност поради болест и злополука, бременност и раждания и пр.

Предвижда се и необходимото увеличение на средствата за издръжка на почивните домове и станции, в които ще прекарат отпуската си през 1960 година близо 266 хиляди трудещи се и членове на техните семейства.

В изпълнение на набелязаните от първия секретар на Българската комунистическа партия другаря Тодор Живков и одобрени от Народното събрание мероприятия за по-нататъшното подобряване на материалното и културното положение на народа в проекта на бюджета за 1960 г. се предвиждат 600 милиона лева за корекции на тарифните мрежи и щатните таблици на работниците и служителите. Заедно с предвидените 1,1 милиарда лева допълнителни средства за по-пълно задоволяване социално-културните потребности на народа, общо по бюджета за подобряване благосъстоянието на населението се предвиждат нови 1,7 милиарда лева. Освен това в проекта на бюджета е предвидено от новата учебна 1960/1961 година да се отменят учебните такси във всички видове учебни заведения. (*Ръкопляскания*) С това образованието в Народна република България ще стане напълно безплатно. Всичко това показва, че решенията на Българската комунистическа партия твърдо се провеждат в живота. Каквото е казала Партията, тя го изпълнява. Насочването на такива крупни допълнителни средства за подобряване живота на народа стана възможно благодарение на успешното осъществяване на поставените задачи за ускорено развитие на нашата икономика. Усилията на работниците, селяните и народната интелигенция за изпълнение на решенията на Българската комунистическа партия дават и ще дават още по-богати плодове в бъдеще. Успешното изпълнение на задачите за ускореното развитие на народното стопанство неминуемо ще води до по-нататъшно подобряване на материалното и културното положение на трудещите се. Иначе не може и да бъде, защото главната грижа на Партията е грижата за човека, за непрекъснатото подобряване на живота на народа. Това е повелята на основния закон на социализма. Насочването на крупни средства за повдигане благоденствието на народа ще предизвика нови героични усилия по всички

кътница на страната за безусловно изпълнение и преизпълнение на големите задачи през 1960 година.

Големите успехи на нашата страна в областта на икономиката, просветата, културата, здравеопазването и т. н. неопровержимо потвърждават думите на великия Ленин, че само при социализма ще започне бързо и действително масово движение напред във всички области на живота.

По проекта на бюджета за 1960 година разходите за управлението са предвидени на обща сума 703 милиона лева при относителен дял към общата сума на разходите 2,3 на сто. Това е най-ниският относителен дял на тези разходи от всички минали години.

Другарки и другари народни представители! Българският народ е обхванат от една мисъл, от едно желание — да осъществи в най-кратки срокове набелязаното от Централния комитет на Българската комунистическа партия ускорено икономическо развитие и на тази основа да постигне още по-добър живот. Цялата страна кипи от невиджан трудов ентузиазъм. Мирен, творчески, свободен труд, който носи радост и щастие за работници, селяни и интелигенция — това характеризира живота в градовете и селата на нашата Родина.

Миролюбието на нашия народ се изразява и във факта, че разходите за отбрана по проекта на държавния бюджет за 1960 година съставляват едва 5,8 на сто от общата сума на разходите, докато от наскоро утвърдения бюджет на Турция се заделят за военни цели около 40 на сто, а от бюджета на Гърция близо половината.

Цялата наша общественост с особена радост посрещна разведрияването на международното положение, за което особено благотворна роля изигра историческото посещение на другаря Н. С. Хрущов в САЩ. Пълна подкрепа на нашия народ намериха също така предложенията на другаря Хрущов в Организацията на обединените нации за пълно и всеобщо разоръжаване. Българският народ решително подкрепя активната, последователна мирна политика на Съветския съюз.

Ярък израз на миролюбивата политика на Българската комунистическа партия и Народното правителство представлява декларацията на Народното събрание на Народна република България във връзка с обръщението на Върховния съвет на СССР от 31 октомври т. г., в която беше отбелязано, че българският народ и Народното събрание следят с голям интерес и задоволство очертаващото се подобрене в международните отношения и особено в отношенията между Съветския съюз и САЩ, които имат решаващо значение за запазването и укрепването на мира в целия свят. Още един път ясно и категорично от високата трибуна на Народното събрание беше заявено, че Народна република България води последователно миролюбива политика и се стреми към мирно уреждане на

всички спорни въпроси. Нашата страна винаги се е присъединявала и активно подкрепя всички предложения и инициативи, които целят запазването на световния мир, намаляването на напрежението и премахването на „студената война“. Българският народ и Правителството единодушно и безрезервно поддържат призива на неуморимия знаменосец на световния мир другаря Никита Сергеевич Хрушчов за превръщане на Балканите и Адриатика в безатомна и безракетна зона.

Народна република България най-активно се бори за широко и всестранно икономическо и културно сътрудничество с всички близки и далечни държави независимо от техния икономически строй. Вярна на принципите на мирното съвместно съществуване, нашата страна желае да нормализира напълно икономическите си отношения с всички балкански държави и да установи с тях тясно икономическо сътрудничество на базата на взаимната изгода и равноправие. Разширените възможности на стопанствата на социалистическите държави и специфичните особености на стопанствата на Гърция и Турция създават благоприятни условия за развитието на икономическите връзки, което ще бъде само от полза за балканските народи, за повишаване на тяхното благосъстояние, за затвърдяването на мира на Балканите.

Добре е известно, че нашето Правителство направи неколккратно предложения за създаване на приятелски, добросъседски отношения с Гърция, но тези наши стремежи, въпреки желанията на здравите демократични сили на гръцкия народ, не са срещнали и не срещат още благоприятен отзвук в гръцките управляващи кръгове. Както за Гърция, така и за Турция е полезно да приемат подадената им мирна десница от страна на Народна република България, за да се тръгне по пътя на осигуряване траен мир на Балканите, което наложително диктуват интересите на всички балкански народи. Нужно е усилията на народите да се насочат не към вражди и раздори, не към унищожителна война, а към всестранно икономическо и културно процъфтяване, към умножаване богатствата на обществото и постоянно подобряване благоденствието на хората.

Разведвяването на международната атмосфера и измененията на барометъра по думите на Никита Сергеевич Хрушчов „от буря към ясно“ стана възможно благодарение на това, че съотношението на силите между двата лагера се измени в полза на социалистическия лагер начело с великия и непобедим Съветски съюз. „Сега нашите сили — казва Никита Сергеевич Хрушчов — са по-мощни, отколкото силите на империализма“. Дружбата, единството, сплотеността и братското сътрудничество и взаимната помощ между социалистическите държави им дава възможност правилно да съчетават националните интереси с интернационалните им интереси, разкрива

широки перспективи за всяка страна поотделно, за максимално развитие на производителните им сили, което от своя страна укрепва общото могъщество на целия социалистически лагер. Това безпрецедентно в историята сътрудничество дава възможност да се преминава към все по-съвършени форми, като специализирането и кооперирането на производството. Тези нови форми на сътрудничество осигуряват най-ефективно използване на местните ресурси, ускоряване темповете на социалистическото строителство и повишаване жизненото равнище на народите. Благодарение на безкористната помощ на Съветския съюз и сътрудничеството с останалите страни на социалистическия лагер социалистическото строителство в нашата страна върви успешно, финансите на Народна република България са здрави и непоклатими.

Големите политически, икономически, финансови и културни успехи на нашата страна разкриват предимствата на социалистическата система пред капиталистическата система.

Другарки и другари народни представители! Представеният за обсъждане и одобрение от Народното събрание проект на държавния бюджет за 1960 година възлиза на огромната сума над 31 милиарда лева. Освен това през 1960 г. Българската народна банка и Българската инвестиционна банка трябва да осъществят кредитни вложения в народното стопанство над 19 милиарда лева. Следователно през 1960 година, както никога досега в развитието на нашата страна, трябва да се осигурят и правилно да се оползотворят над 50 милиарда лева. Сега повече от всякога е необходимо да се засили държавната, плановата и финансовата дисциплина, да се използват най-рационално и правилно материалните и паричните ресурси.

Първата и най-важна задача е да се осъществи докрай призивът на Централния комитет на Българската комунистическа партия — работническата класа, кооператорите и интелигенцията активно да се включат на неуморна, високопроизводителна работа от самото начало на 1960 година, да закипи още по-силно творчески, съзидателен труд по всички кътчета на нашата Родина. В обръщението на Централния комитет на Българската комунистическа партия към комунистите и трудещите се правилно се подчертава да не се успокояваме от достигнатото и да не забравяме, че ние сме още в началото на борбата за осигуряване задачите на ускореното развитие на нашата икономика.

Трябва във всички области на нашия живот да се вземат мерки за строго спазване на трудовата дисциплина, да се води решителна борба срещу проявите на консерватизъм и бюрократизъм, да не се търпи неизпълнение на задълженията към

държавата, да се преодоляват местническите и тесноведемствени настроения. Общонародните интереси трябва винаги да се поставят над местните интереси. Необходимо е с още по-голяма настойчивост да разкриваме и правилно да използваме резервите в нашата социалистическа промишленост, селско стопанство, транспорт и строителство.

При решаването на грандиозната задача, която се поставя пред българския народ — успешно изпълнение на петилетката в съкратени срокове — придобива изключително значение въпросът за укрепване на стопанската сметка в народното стопанство и провеждане на строг режим на икономии по целия фронт на социалистическото строителство. Разумното и пестеливо разходване на народните средства е закон за всички партийни, държавни и стопански ръководители. Режимът на икономии е присъщ елемент на нашия социалистически строй, в който интересите на народа стоят над всичко. Борбата за икономии ще допринесе значително за увеличаване на нашето богатство, защото, както е известно, от грамове стават килограми, от килограмите — тонове, и от стотинките стават левове, а от левовите — милиони. В това отношение трябва да се има предвид отбелязаното от първия секретар на ЦК на КПСС и председател на Министерския съвет на СССР другаря Н. С. Хрушчов на всесъюзното съвещание по енергетическото строителство, че „трябва да се води борба с разточителството, знаейки, че разточителството никога не е било признак на богатство, то по-скоро е признак на глупост“.

Сега, когато работниците, кооператорите и народната интелигенция пристъпват към изпълнение на държавния народностопански план и бюджета на държавата за 1960 година, необходимо е да се напомним още веднаж и да се подчертае дебело онова важно положение, което посочи другарят Тодор Живков пред Ноемврийския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от 1958 година — „да се въведе строг режим на икономии на средства и материали, да се запустат всички канали и каналчета, из които изтичат значителни средства, без да дават какъвто и да е икономически ефект. Да се пести народната пара, левът, стотинките — такава е сега повелята, защото, както казва народът, капка по капка вир става“.

Ние навлизаме в решаващата година за изпълнението на петилетката в съкратени срокове — 1960 година. Няма никакво съмнение, че работниците, кооператорите, народната интелигенция под ръководството на пламенния организатор и вдъхновител на всички наши победи Българската комунистическа партия ще мобилизират всичките си сили, за да завърши 1960 година с нови още по-големи успехи във всички области на социалистическото строителство.

Моля, другарки и другари народни представители, да одобрите представения от Правителството проект на държавния бюджет на Народна република България за 1960 година. *(Продължителни ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Думата за съдоклад по законопроекта за народностопанския план за 1960 година има председателят на Комисията по народното стопанство и финансирането др. Димитър Попов.

Докладчик Димитър Попов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Нашето Народно събрание е призовано на тази сесия да разгледа и гласува плана и бюджета за 1960 година. Ние пристъпваме към тази важна работа с чувство на гордост и крепка вяра в нашето бъдеще. Годината, която изтече, е богата с много забележителни събития. Борбата на народите за мир придоби голям размах и се увенча със значителни резултати. Издигнатият от др. Хрущов ленински лозунг за мирно съвместно съществуване завладя умовете на стотици милиони хора по света и сега е невъзможно за западните правителства да не се считат с предложението на Съветския съюз за разоръжаване, за забрана на опитите с ядрени оръжия, за уреждане на всички международни спорове по мирен начин. Става все по-ясно, че съветската политика е не само високо хуманна и истински миролюбива, но тя е и единствено реална политика. Почти цялата световна общественост даде висока оценка на резултатите в полза на мира, постигнати с посещението на др. Хрущов в Съединените американски щати. В резултат на мирните усилия на съветското правителство и на социалистическия лагер през настоящата година бе постигнато известно намаление на напрежението в международните отношения. Трудещите се от целия свят и прогресивните хора живеят с надежда, че този процес ще продължи, за да се установи траен мир и продължително съвместно съществуване на държавите с различен обществен строй. Социалистическият лагер начело с великия Съветски съюз върви единен и непоклоним по светлия друм на социализма. Той става все по-богат, все по-мошен благодарение на бурния растеж на производителните сили в социалистическите страни. Все по-ясно и нагледно се вижда превъзходството на социализма над капитализма.

Нашият народ живее под знака на борбата за ускоряване икономическото развитие на страната ни. Близо една година измина от утвърждаването на плана за 1959 година, съставен въз основа на предложенията, залегнали в доклада на др. Тодор Живков пред Народното събрание, за ускоряване темповете за развитие на народното стопанство. И макар че годи-

ната още не е завършена, ние можем с увереност да кажем, че през настоящата година във всички области на нашия живот бяха постигнати огромни успехи. Разцъфтява нашата промишленост, бързо се развива нашето селско стопанство и постигнатите резултати в тези две области на народното стопанство имат значение не само за сегашния момент. Те са солидна предпоставка за още по-бързото развитие на нашата икономика през следващите години, когато истинският ефект от нашите достижения през настоящата година ще може да се почувствува.

Другарки и другари народни представители! Парламентарните комисии по народното стопанство и финансирането, по просветата и културата, по народното здраве и социалните грижи и Законодателната комисия на съвместно заседание изслушаха доклади от Държавната планова комисия и Министерството на финансите за основните положения на проектоплана и проектобюджета за 1960 година, одобрени от пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет на 10 декември т. г. На отделни заседания законодателната комисия разгледа проектозаконите за плана и бюджета, а останалите комисии — съответните раздели на проектоплана и проектобюджета. Бяха разгледани и постъпилите писмени предложения и искания за внасяне на корекции в проектоплана и проектобюджета.

Комисията по народното стопанство и финансирането в съгласие с посочените по-горе комисии излиза със следното становище по проектоплана:

Внесеният за утвърждаване от Народното събрание проектоплан е съобразен с директивите на VII конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на страната през III петилетка. Той е съобразен с решенията на Партията и Правителството за изпълнение на петилетката в съкратени срокове и ускоряване темповете за развитие на народното стопанство, набелязани в доклада на др. Тодор Живков пред Народното събрание, а също така и с постигнатите големи успехи в развитието на производителните сили в страната през 1959 година.

Проектопланът е напрегнат, но той е реален и изпълним, в него са отразени благородните стремежи на трудещите се във всички отрасли на народното стопанство да ускорят социалистическото изграждане на страната. Предвижда се да продължи с ускорени темпове индустриализацията на страната като основа за по-нататъшното развитие на цялото народно стопанство. В сравнение с 1959 година промишлената продукция ще се увеличи с 15,3%. За да може да се осигури разширено социалистическо възпроизводство както в промишлеността, така и в останалите отрасли на народното стопанство, в

проектоплана се предвижда да продължи и за в бъдеще преимущественото развитие на тежката промишленост. Предвижда се през 1960 година производството на средства за производство (група А) да нарастне с 18% и на средствата за потребление (група Б) — с 13% в сравнение с 1959 година.

Това съотношение в проектоплана съответствува на изискванията на социалистическото разширено възпроизводство и осигурява по-нататъшното развитие на материално-производствената база на страната.

В проектоплана са заложили мероприятия и за бързото развитие на селското стопанство. Предвижда се в сравнение с 1959 г. общият обем на селскостопанската продукция да нарастне с 32%. Увеличението се отнася както за продукцията от растениевъдството, така и за тази от животновъдството. Това несъмнено ще позволи през 1960 година да се задоволят по-пълно нуждите на страната от селскостопански суровини и продукти за широко потребление.

В съответствие с нарастването на продукцията в промишлеността и селското стопанство се предвижда и увеличение ръста на транспорта. Нуждите от превози през 1960 година ще бъдат задоволени, като през върховите периоди ще се ползват вагони от братските социалистически страни, главно за износ на селскостопанска продукция.

Набелязаното развитие на производствените отрасли ще доведе до бързо нарастване на общественото богатство. Предвижда се през 1960 година националният доход в страната да се увеличи с 21,5% в сравнение с 1959 година и да достигне близо 50 милиарда лева. Това увеличение позволява при разпределението на националния доход през 1960 година да се предвиди значително увеличение както на фонда натрупване, така и на фонда потребление.

За осигуряване на разширено възпроизводство на основните фондове в страната по проектоплана се заделят 7 614 000 000 лева за лимитни капитални вложения, 885 000 000 лева държавни кредити за капитални вложения в ТКЗС и 450 милиона лева кредити за индивидуалното и кооперативното жилищно строителство. Заложена е правилна тенденция за насочване капиталните вложения към водещите отрасли и обекти, които имат решаващо значение за осъществяването на ускорени темпове в развитието на народното стопанство.

В проектоплана е отразена и постоянната грижа на народната власт за непрестанното повишаване на материалния и културния уровень на народа. Частта от националния доход, която е предназначена за потребление, нараства с 12,5%. Ръстът на потреблението, както е известно, намира най-пряко изражение в увеличението на стокооборота. Предвижда се, в съответствие с нарастването на покупателния фонд на население-

нието, стокооборотът на дребно да се увеличи с 14,2% в сравнение с 1959 година и да достигне 24 700 000 000 лева.

Набелязаните мероприятия по просветата, науката, културата, здравеопазването и комунално-битовото обслужване на населението са съобразени с нуждите и възможностите на страната през идущата година.

Предвижда се през 1960 година да се разширят и задълбочат нашите икономически връзки с другите страни и най-вече със страните от социалистическия лагер. Външният стокообмен на страната ще се увеличи с 16,5%, а само със страните от социалистическия лагер — с 18%. Това отговаря на жизнените интереси на страната, която е неделима част от великото семейство на социалистическите държави начело с братския Съветски съюз.

Другарки и другари народни представители! Изхождайки от тези основни положения, залегнали в проектоплана, Комисията по народното стопанство и финансирането, в съгласие с другите комисии, които разгледаха проектоплана, счита, че той правилно отразява реалните възможности за развитие на народното стопанство през 1960 година. Изпълнението на този план ще представлява нова крупна крачка напред в социалистическото изграждане на народното стопанство.

Заедно с това ние трябва да кажем, че проектопланът е разработен при значително напрежение в използването на ресурсите на страната от суровини и материали, особено за металите, дървения материал и някои други строителни материали. Това налага министерствата, ведомствата, окръжните народни съвети, трудовите колективи незабавно да набележат необходимите организационни мероприятия за изпълнението на плана, за да може нашата производствена машина да действа бързо и точно още от първия ден на 1960 година. Необходимо е също така министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети да вземат мерки за максимално внедряване на заместители за ония материали, които са недостатъчни, и за най-икономично и пестеливо изразходване на металите и дървесината.

В Комисията по народното стопанство и финансирането и в другите комисии постъпиха редица предложения и искания от министерствата, ведомствата, окръжните народни съвети и народни представители за коригиране на проектоплана. В голямата си част предложенията по същество са искания за увеличение обема на капиталните вложения, за включване на нови обекти. Тези предложения бяха разгледани най-внимателно. Комисията по народното стопанство и финансирането, както и останалите комисии намериха, че голяма част от тях са уместни и целесъобразни, но ограничените финансови възможности и особено недостигът на строителни материали не дава възможност да бъдат всички те удовлетворени.

С цел да бъдат удовлетворени по-голям брой искания ние сметохме и Държавната планова комисия възприе становището ни, че ще бъде целесъобразно да се направят известни вътрешни размествания и промени в проектоплановите на отделните ведомства, а така също и размествания на лимитите между отделните окръзи и ведомства, за да се осигури по-ефективно използване на капиталните вложения. Комисията счете, че ще бъде целесъобразно и стопански оправдано да се намалят лимитите на някои обекти и част от освободените средства да се насочат за изграждане и дооборудване на инструменталните цехове в основните наши машиностроителни заводи, за да се повиши техническият им уровень, а останалата част — за малки разширения и подобрения в производствените предприятия, с които средства ще се гарантира изпълнението на предвидената по плана производствена програма, както и за включване на някои допълнителни обекти в плана, свързани предимно с комунално-битовото обслужване на трудещите се.

Промените и разместванията в проектоплановите и лимитите на отделните министерства, ведомства и окръжни народни съвети, които комисията предлага да бъдат утвърдени от Народното събрание, са най-подробно отразени в специалните справки, приложени към отделните томовете на проектоплана, и са предоставени на разположение на народните представители за запознаване. Затова комисията счита за излишно да изброява подробно промените и разместванията.

С допълнително разкритите средства и материали предлагаме да се задоволят някои неотложни нужди за подобряване на културно-битовото обслужване на трудещите се в някои населени места.

Предлагаме в проекта за Държавния народностопански план за 1960 година да се внесат следните изменения:

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Благоевград със 100 хил. лева за завършване на читалището в с. Белица.

Да се дадат 500 хил. лева на Бургаския окръжен народен съвет: за електрифициране на селата 200 хил. лева и за делфинно-топилен цех 300 хил. лева.

Да се дадат 1 млн. лева на градския народен съвет във Варна за укрепване на морския бряг и за построяване на детски ясли, като със същата сума се увеличат капиталните вложения на съвета.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС във Варна с 500 хил. лева за електрификация.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС във Видин с 500 хил. лева за жилищно строителство.

Да се дадат 1 млн. лева на ОНС във Враца за започване на болница в гр. Кнежа; със същата сума да се увеличат капиталните вложения на окръжния народен съвет.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в гр. Димитрово с 500 хил. лева за жилищно строителство.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Кюстендил с 1 милион и 500 хил. лева: за започване строеж на гимназия в града — 1 млн. лева, и за водоснабдяване на мина „Бобов дол“ — 500 хил. лева.

Да се увеличат лимитните капитални вложения на ОНС в Кърджали за направа на читалища с 200 хил. лева.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Ловеч със 700 хил. лева за построяване на хотел.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Михайлов град с 800 хил. лева за корекцията на р. Ботуня във Вършец.

Да се увеличат с 400 хил. лева капиталните вложения на ОНС в Плевен за строителство на склад за готовата продукция към консервния комбинат „Г. Кирков“.

Да се дадат 2600 хил. лева на градския народен съвет в Пловдив: за построяване на турско училище в Асеновград — 600 хил. лева, и за жилищно строителство — 2 000 000 лева собствени средства.

Да се дадат на ОНС в Пловдив 1,5 милиона лева за благоустрояването на курорта „Хисаря“ и 400 хил. лева за хотел в Първомай, като с 1,9 млн. лева се увеличат капиталните вложения на съвета.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Разград с 300 хил. лева за завършване котелното помещение на консервната фабрика.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Русе с 2 000 000 лева собствени средства за водоснабдяване на гр. Русе.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Силистра с 500 хил. лева за жилищно строителство и 300 хил. лева за читалища.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Смолян с 400 хил. лева за направа на читалища в окръга.

Да се намали обемът на капиталните вложения на градския народен съвет — София, в размер на 1 млн. и 60 хил. лева собствени средства.

Да се дадат 2 млн. лева на Софийския окръжен народен съвет за разширение на предприятието „Димитър Милчев“ в гр. Ихтиман и 700 хил. лева за работнически столове, като с тази сума се увеличат капиталните вложения на съвета.

Да се дадат 700 хил. лева на ОНС в Стара Загора за започване на хотел, като с тази сума се увеличат капиталните вложения на съвета.

Да се увеличат капиталните вложения на ОНС в Толбухин за благоустройствени мероприятия в гр. Толбухин с 600 хиляди лева.

Да се увеличат с 1 000 000 лева капиталните вложения на ОНС в Търговище за строеж на културен дом със собствени материали и 500 хил. лева собствени средства.

Да се дадат 630 хил. лева на ОНС в Търново за довършване на училището в Павликени, като със същата сума се увеличат капиталните вложения на окръжния народен съвет.

Да се увеличат капиталните вложения на Министерството на транспорта с 500 хил. лева за построяване на разменна гара Радунци и с 3,8 млн. лева собствени материали на министерството.

Да се увеличат капиталните вложения на Министерството на просветата и културата с 1,7 млн. лева, от които 500 хил. лева за доставка на автобусни шасита за театрите и 1,2 млн. лева за завършване на техникума „Сталин“.

Да се увеличат капиталните вложения на Българската академия на науките с 2 832 000 лева, от които: за столова на научните работници — 600 хил. лева, почивна станция във Варна — 200 хил. лева, 2000 хил. лева за довършване на атомната база в София и някои други дребни неща.

Да се разреши на Хасковския окръжен народен съвет един от предвидените жилищни блокове да се трансформира в общежитие за работници.

Предлагаме производството на тютюн ориенталски от 90 хил. тона, както е предвидено в проектоплана, да стане на 99,5 хил. тона. Това увеличение от 9,5 хил. тона да се разпредели между окръзите от Държавната планова комисия съвместно с Министерството на земеделието и горите.

Предлаганите от комисията промени и размествания дават отражение на някои показатели, отразени в текстовете на законопроекта за държавния народностопански план. Така например следва да се измени размерът на капиталните вложения, посочени в чл. 9 на законопроекта, размерът на капиталните вложения за развитието на транспорта и съобщенията и за културно-битовото строителство, посочени в членове 12 и 13 на законопроекта, и пр. Налагащите се изменения в цифрите ще бъдат докладвани при гласуване на законопроекта при положение, че Народното събрание се съгласи с предложенията на комисията. Би следвало също така в законопроекта да се внесат и следните редакционни изменения:

1. В членове 1, 8, 15 и 20 думите „в сравнение с 1959 година“ да се заменят с думите „в сравнение с очакваното изпълнение за 1959 година“, тъй като 1959 година не е още изтекла и не може да се говори за изпълнение, а само за очаквано изпълнение на плана за тази година.

2. В чл. 14 на края думите „и мощности за производство на 50 хил. тона годишно плодови и зеленчукови консерви“ да се

заменят с думите „мощности за производство на плодови и зеленчукови консерви — 50 хил. тона годишно и“, за да се съгласува редакционно текстът.

Комисията препоръчва на Управление „Пътища“ да проучи въпроса за прокарането на път за свързване на устието на река Камчия с пътя Варна—Бургас.

Тези изменения не засягат превишението и резервния фонд в проекта на бюджета.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народното стопанство и финансирането, Законодателната комисия, Комисията по народното здраве, труда и социалните грижи и Комисията по просветата и културата предлагат Народното събрание да гласува законопроекта за Държавния народностопански план за 1960 година с поправките, които прочетох. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Другари, за съдоклад по законопроекта за бюджета на държавата за 1960 г. има думата народният представител Никола Мирчев от името на Комисията за народното стопанство и финансирането.

Докладчик Никола Мирчев: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Народното събрание разглежда проекта на държавния бюджет за 1960 година. Подобно на проекта на държавния народностопански план, с който е неделимо свързан, проектът на бюджета на държавата е документ с изключително голямо значение за понататъшното развитие на нашата страна. Той дава конкретен израз на политиката на Партията и Правителството за социалистическото строителство в страната ни през следващата година, обезпечава необходимите средства за провеждане в живо дело на набелязаните мероприятия във всички отрасли на нашия стопански и културен живот и представлява директива за действие през годината на всички органи на държавната власт и управление в страната.

Народното събрание разглежда проекта на държавния бюджет за 1960 година в една изключително благоприятна за нашата страна обстановка. Намираме се в период на небивал всенароден подъем. Въодушевен от решенията на Октомврийския, Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия и начертаната грандиозна програма за ускорено развитие на нашата страна, намерила законодателен израз в приетия от Народното събрание на третата му редовна сесия през м. март т. г. Закон за ускоряване развитието на народното стопанство, подобряване на материалното и културното положение на народа и преустройството на държавното и стопанското ръководство, нашият героичен трудов народ с огромен ентузиазъм се е вдигнал на

всенароден шурм за превземане на крепостта „Петилетката в съкратени срокове“. По всички наши градове и села се води величавата битка за разкриване вътрешните резерви в народното стопанство, рушат се остарелите норми и мащаби на работа, кове се новият щастлив утрешен ден на нашия народ. Благоприятното изпълнение на плана и бюджета за 1959 година, което вече се очертава, отразява нарасналата икономическа мощ на страната ни, наличието на крепко парично стопанство и представлява добра основа за изработването и изпълнението на плана и бюджета за 1960 година.

Самото обстоятелство, че проектите на държавния народностопански план и бюджета на държавата за 1960 година, за разлика от предшествуващите години, се внасят от Правителството за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание преди настъпването на 1960 година, въпреки редица трудности, свързани с проведеното през течение на годината преустройство на държавното и стопанското ръководство и преминаването към ускорени темпове на развитие, говори за значително укрепналата икономическа мощ на нашата страна и за по-нататъшното усъвършенствуване на методите и формите на народностопанското и финансовото планиране. Гласуването на държавния бюджет за 1960 година преди настъпването на новата година ще спомогне за по-правилното изпълнение на бюджета още от самото начало на годината, тъй като ще позволи още от 1. I. 1960 година всяко предприятие и учреждение да заработи с пълна пара по утвърдения му годишен финансов план и бюджет.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народното стопанство и финансирането при Народното събрание разгледа основно проекта на държавния бюджет за 1960 година и намира, че той е съставен в съответствие с решенията на Седмия конгрес и Октомврийския, Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия, както и със Закона за ускоряване развитието на народното стопанство, подобряване на материалното и културното положение на народа и преустройството на държавното и стопанското ръководство.

Проектът на бюджета обезпечавя необходимите средства за финансиране на всички мероприятия по проекта на държавния народностопански план за 1960 година и цялата дейност на държавата в областта на вътрешната и външната политика. Така както е съставен, проектът на бюджета е напълно реален и изпълним. Приходната му част е изградена на здравата основа на бурно развиващото се социалистическо стопанство и натрупванията от социалистическите предприятия и организации.

Държавният бюджет за 1960 година се предлага за одобрение от Народното събрание по приходите на сума 31 247 300 000

и по разходите на сума 30 826 900 000 лева, или с повишение на приходите над разходите от 420,4 милиона лева. В сравнение с 1959 година приходите нарастват с около 4,1 милиарда лева или с 15,2 на сто, а разходите с 4,4 милиарда лева или с 16,5 на сто.

Характерна особеност на приходната част на бюджета е постоянното нарастване на постъпленията от социалистическото стопанство, сумата на които през 1960 година ще достигне 28,3 милиарда лева или 90,4 на сто от всички приходи на бюджета.

Трябва да отбележим, че въпреки предвижданото увеличение в абсолютна сума на постъпленията от данъци от населението, което се дължи на увеличения брой на заетите на работа лица и ръста на фонда на работната заплата, относителният дял на тези постъпления в приходната част на държавния бюджет продължава да намалява. Така, докато през 1952 година частта на приходите от данъци от населението бе 6,7 на сто, през 1958 година 5,7 на сто и през 1959 година 4,7 на сто, то по проекта за 1960 година той се предвижда да се намали на 4,5 на сто. Както се вижда, този приходен източник на бюджета ежегодно намалява, като за сметка на него се увеличава частта на приходите от социалистическото стопанство. Това намаляване на относителния дял на приходите на бюджета от данъци от населението, осъществявано на основата на големия подем на икономиката на Народна република България, е ярко доказателство за коренното различие на нашия държавен бюджет от бюджетите на капиталистическите страни, в които приходите от населението непрестанно се увеличават.

Както отбеляза в доклада си и министърът на финансите, от общия обем на разходите кръгло 20 милиарда лева са насочени за финансиране на народното стопанство 6,6 милиарда лева за финансиране на социално-културните мероприятия и само 702,7 милиона лева за издръжка на органите на управлението. Тези данни показват, че 87,3 на сто от всички разходи на бюджета се насочват за по-нататъшното развитие на народното стопанство и подобряване на материалното и културното положение на трудещите се. Те показват творческия характер на проектобюджета за 1960 година и отразяват миролюбивата политика на народната власт — политика, която няма други цели освен благо на народа.

Осъществяването на ускореното развитие на народното стопанство е свързано с крупно по размер капитално строителство. За 1960 година се предвиждат капитални вложения в размер на 7,6 милиарда лева, за които от бюджета на държавата ще се разходват 5,6 милиарда лева. Голяма част от средствата за капиталовложения ще се насочат за по-нататъшно раз-

витие на промишлеността, в това число 670,4 милиона лева за електроизграждане, 655.2 милиона лева за каменовъглена-та промишленост, 415,8 милиона лева за металообработващата промишленост и машиностроенето, 255,3 милиона лева за текстилната промишленост и т. н. За строеж на жилищни сгради на трудещите се се предвижда да се разходват от държавата 213,5 милиона лева. В бюджета на държавата са предвидени и средства за механизация на строителството, за постройки на сгради с готови конструкции и др.

Другарки и другари народни представители! Всяка изминала година дава нови доказателства и потвърждава правотата на генералната линия на Партията, която придава първостепенно значение на развитието на промишлеността, особено на тежката промишленост, която е основа на социалистическата икономика. В съответствие с тази линия проектобюджетът за 1960 година предвижда от общата сума за финансиране на народното стопанство 4,1 милиарда лева да се насочат за по-нататъшно развитие на промишлеността. Във връзка с това се предвижда през 1960 година нашата промишленост да разполага с основни фондове на стойност 30,2 милиарда лева и общата промишлена продукция да се увеличи повече от 11 пъти в сравнение с 1939 година. Влагането на такива крупни средства ще бъде свързано с нови значителни успехи на родната промишленост.

Наред с големите успехи, които постигнаха нашите промишлени предприятия през 1959 година, някои от тях допуснаха сериозни слабости. Все още има предприятия, които не изпълняват производствените си планове и заедно с това не изпълняват задълженията си към бюджета. Независимо от това неизпълнението на производствените планове лишава народното стопанство от ценни стоки, необходими както на други предприятия, така и за нуждите на населението.

Нашата социалистическа държава осигурява значителни средства за нуждите на промишлеността. Трудовите колективи поемат с ентузиазъм задачата за предсрочно изпълнение на производствените планове и сами разкриват пътищата за още по-голямо ускоряване темповете на развитие на нашето народно стопанство. Това налага всички партийни, държавни и стопански ръководители да положат максимални усилия за изпълнението и преизпълнението на финансово-производствените планове, за по-нататъшното укрепване на стопанската сметка и на финансовата и платежната дисциплина. Само по този начин няма да има изоставащи предприятия.

Успехи имаме не само в промишлеността. Значителни са нашите успехи и в областта на селското стопанство. Нов крупен тласък в това направление ще даде и бюджетът на държавата за 1960 година, в който са предвидени значителни

средства за по-нататъшното развитие на нашето селско стопанство, за укрепване и развитие на трудово-кооперативните земеделски стопанства, за увеличаване доходите от растениевъдството и животновъдството и за непрекъснатото подобряване на материалното положение на трудещите в селото.

За развитието на селското стопанство проектът на държавния бюджет за 1960 година предвижда да се разходват около 3300 милиона лева при очакван разход за 1959 година около 2800 милиона лева или с около 500 милиона лева в повече. Освен това предвижда се Българската инвестиционна банка да отпусне на трудово-кооперативните земеделски стопанства кредит за строителство, трайни насаждения и други на обща сума 885 милиона лева, независимо от собствените средства на стопанствата в размер на 1,7 милиарда лева, които ще се вложат за същите цели. Влагането на около 2,6 милиарда лева в строителството на трудово-кооперативните земеделски стопанства през 1960 година ще укрепи още повече икономическата им мощ, ще увеличи размера на поливните площи и ще съдействува както за увеличаване на обработваемите земи, така и за ново увеличение на добивите от единица площ, на добивите от животновъдството и ще увеличи доходите на трудово-кооперативните земеделски стопанства и кооператорите. Необходимо е обаче успоредно с влагането на средствата да се внедряват още повече във всички сектори на селскостопанското производство достиженията на науката, техниката, опитът на първенците и пр.

В бюджета за 1960 година се предвижда значителен ръст и на разходите за социално-културни мероприятия. Предвидените за тази година средства за развитие на народното образование, науката, културата, здравеопазването и физическата култура и спорта са с около 20 на сто повече от очаквания разход за 1959 година. Обезпечени са средства за по-нататъшното свързване на училището с производителния труд и за развитие на българската наука с оглед на по-голямото ѝ участие в нашето социалистическо строителство.

Относителният дял на разходите по издръжката на управлението продължава да намалява и през 1960 година. По проектобюджета за следващата година тези разходи представляват само 2,3 на сто от разходната част на бюджета, който процент е най-ниският досега в сравнение с всички предшестващи години.

Другарки и другари народни представители! По проектобюджета на държавата за 1960 година се предвиждат крупни суми за издръжката на десетки хиляди бюджетни учреждения. Целесъобразното използване на тези средства е едно от основните задължения на ръководителите на тези заведения и учреждения. Средствата, предвидени в бюджета, трябва да се използват най-пестеливо и за тяхното пряко предназначение.

Опитът от предходните години показва, че има тенденция в някои ръководители на учреждения да разходват на всяка цена предвидените по бюджетните им сметки средства независимо от действителните нужди и да извършват неналежащи и нецелесъобразни разходи. От друга страна съществуват случаи, при които държавното имущество не се опазва грижливо, закупуват се излишни материали, които в крайна сметка залежават или се повреждат. Все още се срещат случаи на нарушаване на държавната и финансова дисциплина.

Налага се ръководителите на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети да вземат решителни мерки за премахването на тези слабости. Трябва да се пести всеки лев, без който може да се мине, и да се насочва там, където е най-необходим.

Големият ръст на разходната част на държавата за 1960 година изисква да се подобри финансовата работа за своевременното и пълно събиране на приходите на бюджета. Необходимо е да се подобрят формите и методите на финансовата работа, като се контролира и съдействува за системно изпълнение на производствените и финансовите планове на предприятия и внасяне в приход на бюджета планираните приходи. Финансовите органи трябва по-активно да съдействуват за своевременното разкриване на намиращите се в народното стопанство резерви и за мобилизиране на финансовите ресурси за обезпечаване изпълнението на социалистическото строителство в нашата страна.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народното стопанство и финансирането разгледа отчета за изпълнението на държавния бюджет за 1958 година и предлага да бъде утвърден така, както е представен от Министерския съвет, а именно:

По приходите на сума	20 692,6 милиона лева
По разходите на сума	20 303,6 милиона лева
С превишение на приходите над разходите	389 милиона лева

Държавният бюджет за 1958 година е изпълнен по приходите 104 на сто и по разходите 102,7 на сто.

Другарки и другари народни представители! Комисията по народното стопанство и финансирането при Народното събрание разгледа в няколко заседания внесенния от Министерския съвет в Бюрото на Народното събрание проект на бюджета на Народна република България за 1960 година.

Комисията проучи обстойно проектобюджетите на отделните министерства, ведомства, сборните проектобюджети на окръжните народни съвети и взаимоотношенията на пред-

приятията с бюджета и констатира, че приходите по проектобюджета на държавата за 1960 година са правилно изчислени и предвидени, като е дадено достатъчно напрежение на плана за постъпленията.

Разгледаха се също така подробно и разходите, планирани по проектобюджетите на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети и по финансовите планове на предприятията, и се намери, че тези разходи отговарят на нуждите.

Комисията разгледа най-внимателно и предявените пред нея искания от някои министерства, ведомства, окръжни народни съвети и отделни народни представители за предвиждане на допълнителни средства за неотложни мероприятия, като предлага да се уважат тези от исканията, които намери за основателни и в кръга на общите възможности на бюджета.

При разглеждане на проектите за приходите и разходите по държавния бюджет комисията намери, че се налагат известни корекции, за което прави следните предложения:

1. Да се намалят предвидените кредити по проектобюджетите на министерствата и ведомствата за непроизводителни разходи, както следва:

От проектобюджета на Министерството на просветата и културата — 500 000 лева.

От проектобюджета на Министерството на земеделието и горите — 1 500 000 лева.

От проектобюджета на Българската академия на науките — 1 000 000 лева.

2. Да се увеличат кредитите по проектобюджетите на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети, както следва:

На Министерството на просветата и културата — с 400 000 лева за подобряване снабдяването на Държавната библиотека „Васил Коларов“ — гр. София, с чуждестранна литература.

На Министерството на финансите с — 350 000 лева за увеличение субсидията на Съюза на журналистите в България за паркоустрояване, строеж на съблекални, спортни площадки и др. в Международния дом на журналистите — гр. Варна.

На Министерския съвет — с 800 000 лева за допълнителни неотложни разходи.

На градския народен съвет в гр. Пловдив — със 100 000 лева за обработка на книжния фонд и подвързния на книги на Градската библиотека „Иван Вазов“.

На окръжния народен съвет в Коларовград — с 200 000 лева за разкриване на 30 легла за Дом „Майка и дете“.

На окръжния народен съвет в гр. Търново — с 300 000 лева за поддържане паметниците на културата в гр. Свищов и построяване парк за увековечаване паметта на падналите руски войници при преминаването на река Дунав през 1877 година.

На окръжния народен съвет гр. Пазарджик — с 200 000 лева за довършване пътя Панагюрище—Копривщица през Буная.

3. Да се увеличат сборните проектобюджети на окръжните народни съвети за провеждане благоустройствени и комунално-битови мероприятия — пътища, паважи, укрепяване реки, озеленяване и пр., включително за поддържане паметниците на културата, както следва:

Благоевград — с 995 000 лева, Бургас — с 1 235 000 лева, Варна — града — с 445 000 лева, Варна — окръга — с 685 000 лева, Видин — 675 000 лева, Враца — 1 095 000 лева, Габрово — 550 000 лева, Димитрово — 645 000 лева, Коларовград — 785 000 лева, Кюстендил — 685 000 лева, Кърджали — 870 000 лева, Ловеч — 755 000 лева, Михайловград — 860 000 лева, Пазарджик — 990 000 лева, Плевен — 1 210 000 лева, Пловдив — града — 910 000 лева, Пловдив — окръга — 1 085 000 лева, Разград — 665 000 лева, Русе — 840 000 лева, Силистра — 580 000 лева, Сливен — 690 000 лв., Смолян — 510 000 лева, София — града — 2 530 000 лева, София — окръга — 1 145 000 лева, Стара Загора — 1 125 000 лева, Толбухин — 800 000 лева, Търговище 615 000 лева, Търново — 925 000 лева, Хасково — 980 000 лева и Ямбол — 820 000 лева.

4. Предложените увеличения на разходите по проектобюджетите на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети да се покрят в размер на 3 000 000 лева от намаленията, посочени в т. 1 на настоящото предложение, и 26 050 000 лева от резервния фонд на републиканския бюджет.

При това положение резервният фонд по републиканския бюджет да се установи в размер на 303 950 000 лева.

Поради предлаганите изменения в разходите по проектобюджетите на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети налага се да се направят съответни изменения на членове 3, 4, 5, 6 и 7 от законопроекта за бюджета на Народна република България за 1960 г. Необходимите изменения ще бъдат докладвани при гласуването на законопроекта, ако Народното събрание се съгласи с предложенията на комисията.

Другарят Димитър Попов току-що докладва предложенията на Комисията по народното стопанство и финансирането по проекта на Държавния народностопански план за 1960 година. Комисията предлага да се внесат в проектоплана редица изменения и размествания и да се включат някои нови обекти. Ако предложенията на комисията бъдат приети от

Народното събрание, те безспорно трябва да намерят отражение в съответните бюджети на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети, като се осигурят и необходимите средства за финансиране на допълнително включените капитални вложения. Една част от тези капитални вложения ще бъдат финансирани със собствени средства на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети, а друга част предлагаме да се извърши чрез заделянето на 3% от амортизационните отчисления за основен ремонт на стопанските предприятия и организации. Във връзка с това предлагаме в проектозакона за бюджета да се включи следният текст:

„Чл. 9. Министърът на финансите да отрази в бюджетите и финансовите планове на министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети промените, които произтичат от приетия от Народното събрание Закон за Държавния народностопански план за 1960 година, както и от промените в структурата на държавното и стопанското ръководство.

Да се заделят 3% от амортизационните отчисления за основен ремонт на стопанските предприятия и организации при министерствата, ведомствата и окръжните народни съвети, предвидени по финансовите планове, които да послужат за финансиране на допълнително включените капитални вложения в Държавния народностопански план за 1960 година.“

Чл. 9 да стане чл. 10.

3. Комисията предлага да бъде утвърден представеният от Правителството бюджет на Народна република България за 1960 година заедно с предложените от нея изменения и допълнения. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! Бюрото предлага с това Народното събрание днес да завърши своята работа, като утрешното заседание на 29 декември започне в 15 ч. с разисквания по двата законопроекта.

Има ли други предложения? — Няма. Закривам заседанието.

(Закрито в 18 ч. 40 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: **Ив. Мирчева**
Ив. Куршумов

Парламентарен стенограф: **Ст. Стоянов**